Lodzer Tageblat № 186

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פריין נאר 10 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047.

מאָנטאָג, י"ז מנחם-אב ה' עקב תר"צ | 11 sierpnia 1930 r. | 23-טער יאָהרגאַנג

מאַרשאַל פּילסודסקי אַריפּ'ן צו זאַמענפאָר אין ראַדאָם

אונגעהויערע בעגייסטערונג צווישן די לעגיאָניסטען, ווען מאַרשאַל פּילסודסקי בעוויזט זיך אויפ'ן פּלאַץ.—לעגיאָניסטען קושען די הענד פון „סאַמענדאַנט"

רעדעס פון פּרעמיער סלאַוועק און פון גענ. רידן-שמיגלי; רעזאָלוציע שטעלט פעסט די גרייטקייט צו פערטיידיגען די גרעניצען פון פּוילען ביז'ן לעצטען טראָפּען בלוט

ראַדאָם. (טעלעפאָנישע ספּ. צום „ל. מ.") ראַדאָם און חבֿרטע נעשטאַנען אונטער'ן צייכען פון די פעיערונגען לכבוד דעם לעגיאָניסטען-צוזאַמענפאָהר. די שטאָט און געוואָן הערליך דעקאָרירט. אין דער פרוה זענען אָנגעקומען ספּעציעלע צוגען מיט טויזענדער געסט.

אַרום 8 אַ זייגער האָבען זיך טויזענדער לעגיאָניסטען אָנגעהויבען קלייבען אויף די גאַסען. 9 פרוה זענען געשטאַנען געוואָרען קרענץ אויפ'ן קבר פון אונבעקאַנטען זעלנער.

10 פרוה און אין מאַרש אָפּגעריכט געוואָרען אַ גאַמעס-דונסט דורך בוסקאָ מאַנדרעסקי, וועלכער האָט געהאַלטען אַ געלעגענהייטס-רעדע.

אַרום האַלב 11 און אָנגעקומען אויף אַנ'אויטאָ מאַרשאַל פּילסודסקי. אַ דול לונער אויסגעשריען פון טויזענדער פרוס מען האָט דורכגעשטופּט די לופט: זאָל לעבען דער קאָמענדאַנט.

מאַרשאַל פּילסודסקי און פערפאָרען צום סמאַראָסטאַ און אַרום 11 אַ זייגער האָט ער זיך בעוויזען אויפ'ן באַלקאָן פון סמאַראָסטאַווע-בנין. עס האָט זיך ווידער דערהערט אַ הולכגיער: זאָל לעבען דער דזשאַדזעק! שפּעטער האָט ער זיך נאָכאַמאָל בעוויזען בעת דער פאָהן-אינטוויי הונג אויפ'ן באַלקאָן און בעגלייטונג פון פּרעמיער סלאַוועק און האָט אַרייגעגעלאָפּט אַ גאַנצע אין דער פאָהן-שטאַנג.

אַרום 12 אַ זייגער האָט זיך אָנגעהויבען די דעפילאַדע. מאַרשאַל פּילסודסקי בעוויזט זיך אין בעגלייטונג פון די מיניסטער. אָבער דאָ ווערט אַ בוסעל אַ אונגעהויערע בעגייסטערונג צווישן המון. עס דערהערען זיך אויסגעשריען: דער קאָמענדאַנט און הונגאַרן! ער זאָהט גוט אויס! דער עולם לויפט צו און וויל אים קושען די הענד.

אָנדליך בערוהיגט זיך דער עולם. די דעפילאַדע דויערט ווייטער און נישט קוקענדיג אויפ'ן שטורמישען רעגען, און פּילסודסקי די גאַנצע צייט פון דער דעפילאַדע געשטאַנען אָנועזאָנד. נאָך דער דעפילאַדע און ער פּטעט אונגאָנגנטאָ אָפּגעגאָהרען אויף זיין אויטאָ קיין וואַרשאַ.

אַרום 4 ווערט דער צוזאַמענקאָדער געעפנט. דער טעאַטער-זאַל און פול געפּאַקט. און זאָל זענען פאָרהאַן 2000 דעלעגאַטען. עס רעדען פּרעמיער סלאַוועק, גענ. גורעצקי א.א. עס הערען זיך אָבער אויסגעשריען: מיר ווילען דער דזשאַדזעק זאָל רעדען! דאַן ערוועכט זיך ערשט דער עולם, און מאַרש. פּילסודסקי און שוין אויסגעפאָהרען.

מיר בויען אַ ניי עהרליך לעבען, זאָגט פּרעמיער סלאַוועק

פּרעמיער סלאַוועק נעמט דאָס וואָרט און זאָגט: די בערייטונג פון דער פעסטונגען נעחמט אין בון חנגט נאָך פאַר אונז אַ בלוק צו טון און זענען אויגען צו זע חען, ווי זען בלוק און ווייט און גוט. צוריק מיט 16 יאָהר זענען מיר געגאַנגען אויפ'ן רוף פון קאָמענדאַנט אומעטום וואו ער האָט אונז געפּוהרט. עס זענען אָבער פאַרהאַן און פּוילען שלעכט מעגשען. וואָס בערעגען שאַרען אונגער אונגעזאָר בוים (שמומען: נודער!) אָבער עס וועט זיך נושט געלאָגען.

אָבער וואָס זאָל איך רעדען. ווענען אַלץ, וואָס איך וויל רעדען, מוז איך קומען צום קאָמענדאַנט. קיין זעלבער מיר זאָגען זיך: אָדער עס וועט זען אַ פּוילען, ווי מיר ווילען, אָדער עס וועט אונגעגאַנגען נושט זען. נושט פאַר פּרוווי לעגיאָנס האָבען מיר פערגאָסען אונזער בלוט, נאָר פאַר'ן וואויל פון לאַנד. דער פּוילען און אַרבעטער האָט פערגאָסען זען בלוט נושט פאַר זיך פערזעגליך, נאָר אַלץ פאַר פּוילען. און אויב מען וועט דערפון, זענען מיר גרייט ווייטער צו טאָטען.

דער עולם מאַכט דעם פּרעמיער שטור מושען אָוואַציעס.

רעדע פון גענעראַל רידז-שמיגלי

דאַן נעמט דאָס וואָרט גענ. רידז-שמיגלי.

— איך האָב — זאָגט ער — לאַנג נעטראַכט צו זאָל איך רעדען, צי נושט. וויל איך בון אויסערצייגנג, אַז נאָר אין מעגש אין פּוילען און פאַרהאַן, וואָס זען ווערט און געוואָרען טאַט. עס און געגאַנגען אַ בלוק צו טון און זענען אויגען צו זע חען, ווי זען בלוק און ווייט און גוט. צוריק מיט 16 יאָהר זענען מיר געגאַנגען אויפ'ן רוף פון קאָמענדאַנט אומעטום וואו ער האָט אונז געפּוהרט. עס זענען אָבער פאַרהאַן און פּוילען שלעכט מעגשען. וואָס פערגעגען שאַרען אונגער אונגעזאָר בוים (שמומען: נודער!) אָבער עס וועט זען נושט געלאָג

פייערליכער קבלת פנים פאר'ן מלוכה-פרעזידענט

אין דער רעזידענץ פון עסטלאנד

גרויסע פאליטישע רעדע פון וול. זשאבאטינסקי אויפ'ן רעוויזיאניסטען צוזאמענפאהר אין פראג

פרעז. מאשטשיצקי איז טאליז

טאלין, 10. אויגוסט. (ספ. צום „ל. ט.") מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי און אנגעקומען קיין טאלין. עס זענען אנגעקומען געפאהרען דעם מלוכה-פרעזידענט עטלוכע עסטאנישע שופען, וואס האבען אפגעגעבען לכבוד דעם אנקומען פון הייליגעשטעלטען נאסט הארטאשען און דער לופט.

ארום 11 האט די שוף „פאלאנא" געאנקערט אין פארט און דער מלוכה-פרעזידענט און ארא אויפ'ן ברעג, וואו עס איז געווען אויסגעשטעלט אנ'ערדענונג אין עס האבען אזהם מקבל פנים געווען דער שף פון דער מלוכה, אלע מיניסטערען, הויכע אפיציערען און פערזענלעכקייטען פון דער דעלעגאציעס מיט פעהנער. דאן האט דער ארקעסטער געשפילט דעם פון לישען און עסטאנישען הימן. בעת דער מלוכה-פרעזידענט און דורכגעפאהרען אובער די גאסען פון שטאט, האט די בעפעלקערונג אזהם געמאכט שטורמישע אוואציעס.

12 אזייגער האט דער מלוכה-פרעזידענט אויפגענומען דעם דיפלאמאטישען כארפס. דערנאך און געגעבען געווארען לכבוד דעם מלוכה-פרעזידענט א פריה-שטיק, בעת וועלכען עס זענען געהאלטען געגרוסונגען.

פרעזידענט פון דער מאנדאט-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד איז דאנציג

דאנציג, 10. אויגוסט. (יטא) קיין דאנציג איז אנגעקומען דער פרעזידענט פון דער מאנדאט-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד, דער אומטאליענישער מארקוז מעאיאלו, דער פרעזידענט פון אומטאליענישען סענאט פעדזאנו און דער אומטאליענישער מוטגליד פון סעקרעטאריאט פון פעלקערבונד ראסמונו. זיי האבען אנגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן אויבער-קאמיסאר פון פעלקער-בונד און דאנציג, דעם אומטאליענישען גראף גראבוונא.

ווי „יטא" דערוויסט זיך, און אויף דער קאנפערענץ בשהאנדעלט געווארען די שטעלונג פון אומטאליען צו די מאנדאטען.

בעריכט פון דער מאנדאט-קאמיסיע ערשיינט די וואך

גענף, 10 אויגוסט (יט"א) ווי יט"א דערוויסט זיך, האט דער טעקרעטאריאט פון פעלקער-בונד דערהאלטען די בעמערקונגען פון דער בריטישער רעגירונג צו די מסקנות פון דער מאנדאט-קאמיסיע בנוגע ארץ-ישראל. דער אויספיהרליכער בעריכט צוזאמען מיט די בעמערקונגען וועט פערעפענטליכט ווערען טוף היינטיגע וואך.

רעדע פון וולאדימיר זשאבאטינסקי

פראג, 10 (יט"א) היינט איז דא געעפענט געווארן די לאנד-קאנפערענץ פון ציוניסטען-רעוויזיאניסטען. ס'זענען געקומען דעלעגאטען פון פוילען, ענגלאנד, אמעריקא א.א.וו. צו דער עפענונג זענען נישט געקומען קיין פארשטעהער פון דער רעגירונג, נישט פון דער שטאט-פערוואלטונג און נישט פון דער קהלה.

דאס האט ארויסגערופען צווישען די דעלעגאטען א ענטוישונג. נאך דער עפענונג האבען זיך אנגעהויבען די בעראטונגען.

א גרויסע פאליטישע רעדע האט געהאלטען וולאדימיר זשאבאטינסקי. די רעדע האט געדויערט 3 שעה און איז אויסגעהערט געווארען מיט גרויס שפאנונג.

זשאבאטינסקי האט שארף קריטיקירט די פאליטיק פון דער בריטישער רעגירונג אין א"י און בעשולדיגט דעם פרעמיער מאקדאנאלד, אז ער ציהט צוריק זיין ערשטע דערקלערונג וועגען דער יידישער נאציאנאלער היים, וועל-כע ער האט געגעבען אין 1922, בעגריסענדיג די ארבייט פון יידען אין א"י אלס פאזיטיווע ערשיינונג.

ווייטער זאגט זשאבאטינסקי, אז די א"י-רעגירונג האט אין לעצטען יאהר געפיהרט אין א"י א אויסגעשפראכען אנטיסעמישע פאליטיק, אויפמונטערער דיג די אראבער צו די אונרוהען. די שטעלונג פון ענגלאנד איז א היפא-קריטישע. דאס וואס קישענעוו איז געווען אין דער געשיכטע פון צארישען רעזשים, דאס וועט בלייבען חברון און צפת אין דער געשיכטע פון בריטישען רעזשים. פאר דער ביז איצטיגער בע-ציהונג פון די ציוניסטען צו דער לאנדאנער רעגירונג, איז פערענטווארט-ליך די ציוניסטישע עקזעקוטיווע. זי האט קיינמאל נישט געפאדערט קיין שוץ ביי דער רעגירונג, זי האט קיינמאל נישט פראטעסטירט געגען דער א"י-פאליטיק.

די פאליטיק פון דער עקזעקוטיווע, רופט אויס זשאבאטינסקי, האט באנק-ראטירט.

צום שלוס ערקלערט זשאבאטינסקי, אז ער האלט נישט, אז מען דארף אי-בערגעבען דעם מאנדאט א אנדער לאנד אבער ענגלאנד מוז זיך ענטשליסען צי זי וויל פערוואלטען מיט א"י אלס יו-דיש נאציאנאלע היים צי נישט.

זשאבאטינסקי ערקלערט אויך, אז ער איז פאר א פארשטענדיגונג מיט דו אראבער, אבער נאר דאן, ווען זיי וועלען מסכים זיין צו אנערקענען אנ'אנבענדע-נוצטע אטמאנארעגירונג פון יידען קיין א"י, כדי עס זאל מאגען געשאפען ווערען א יודישע מעהרהייט.

שווער פערוואונדעט א יוד נעבען נחלת יעקב

ירושלים 10. אויגוסט (יט"א) אונבעקאנטע פערזאנען האבען היינט מאל אויסגעשאטען און שווער פערוואונדעט דעם יור אלעקסאנדער גליקסמאן נע-בען נחלת יעקב אין סמק. די שיסער האט מען נישט ענטדעקט.

געשלאסען די כאמוניסאציע-אויסשטעלונג

פוזען. (טעלעפאנוש ספ. צום „ל. ט.") הייטנט און דא געשלאסען געווארען די קאמונוקאציע-אויסשטעלונג. עס האבען געהאלטען דערעס דער שטאט-פרעזזידיום פון דער אויסשטעלונג. דאס פרעזידיום פון דער אויס-שטעלונג און מיניסטער קוהן. דאן זענען פערטיילט געווארען די פרייזען און עס און פארגעקומען די שלוסונג.

געשטארבען דער לייטער פון דאנציגער האנדעלס-קאמער

דאנציג, 10 אויגוסט (יטא) דא איז פלוצלינג געשטארבען פון א הארץ-שלאג אין עלטער פון 50 יאהר דער לייטער פון דער דאנציגער האנדעלס-קא-מער לעאן נוימאן. דער פערשטארבענער איז געווען א מיטגליד אין פיל אינטער-נאציאנאלע אינסטיטוציעס. ער האט פערנומען פיל ערען-אמטען אין א רייהע שטעטישע אנשטאלטען.

א ברענענדיגע שיף איז מיטען ים

בארצעלאנא, 10. אויגוסט. (ספ.) אויפ'ן שפאנישען דאמפער „ראמאסי" האט היינט אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. דאס פייער איז נאכנישט אנ-געלאשען געווארען.

אקציע פאר איבערגעבען איטאליען דעם מאנדאט איבער סיריען

ביירוט, (יט"א)

די הייגע מוזוימאנישע פרעסע טיילט מיט אז עס ווערט געפיהרט אנ'אקציע, וואס בעמיהט זיך צו געווינען די קריסט-ליכע עפענטליכקייט פאר'ן גראנץ פון אויפגעגעבען אומאליען דעם מאנדאט אויבער סיריען און לבנון. ווי די ציטונ-גען טיילען מיט האט דער לאטענישער פאטריארך געמאלט און דער בעגלייטונג פון 6 נייסטליכע אונקאנגומע א רייזע אויבער סיריען. ווי עס אנפארמירט א געוויסער מאראנוטישער פוהרער, וואס אין אנ'אנהענגער פון דער פראנצויזי-שער ארישטאטע, מאנשווירט דער מא-ראנוטישער פאטריארך און לבנון לטובת אומאליען. אין דער זעלבער רוכמונג ארבייטען א רעה אנגעזעהענע פרעמע פון אומאליען אין סיריען. די הייגע מוזוימאנישע פרעסע טיילט מיט אז עס ווערט געפיהרט אנ'אקציע, וואס בעמיהט זיך צו געווינען די קריסט-ליכע עפענטליכקייט פאר'ן גראנץ פון אויבערגעבען אומאליען דעם מאנדאט אויבער סיריען און לבנון. ווי די ציטונ-גען טיילען מיט האט דער לאטענישער פאטריארך געמאלט און דער בעגלייטונג פון 6 נייסטליכע אונקאנגומע א רייזע אויבער סיריען. ווי עס אנפארמירט א געוויסער מאראנוטישער פוהרער, וואס אין אנ'אנהענגער פון דער פראנצויזי-שער ארישטאטע, מאנשווירט דער מא-ראנוטישער פאטריארך און לבנון לטובת אומאליען. אין דער זעלבער רוכמונג

גנבים אויסגעלעדיגט א וואוינונג

(ב) געלטען האבען גנבים זיך ארינ-געקריגען אין דער וואוינונג פון אראלף קוילמאן אויף דער נאס פון 28. קאניג-ווער שוסטער-פילק נומער 3 און צוגע-נגעבעט חפצים אין ווערט פון עטליכע טויזענד זל.

די גנבה האט בעמערקט זיין שלן חיים מומעלבערג און ער האט מומגע-מילט וועגען דעם דער פאליצין. קוים-מאן געפונט זיך מוט זיין פאמיליע אויף זומער-וואוינונג. דאס האבען אויסגענוצט די גנבים און אויפגעבראכען די מור מוט אנ'אינערעם לאם. די גנבים ווערען גע-זוכט.

ווארנונג!

ח' S. H. שטרימפף-פאבריקאנט, זשעראמסקיעגאָ גאס. דערמיט מאדער איך אייך אויף ביז מארגען 3 נאכט. מיר זי בעצאהלען דעם פראטעסט אויף וועלכען איהר האט זיך ערלויבט זעלבסטשטענדיג צו שטרייכען אייער זירא און אזוי ארום אויסמיידען צו בעצאהלען. אין געגענפאל געב איך איבער די זאך צום פראקוראר און נעהם מיין זיך אראפ יעדע פערענטווארטליכקייט פאר די פאלגען.

מיט אכטונג **ש. ע.**

שטאטיש טעאטער צענעלניאנא
- 63 -

גאסטראלן פון דער **ווילנער טרופע** יאהר XV אנפ. מ. מזאה

היינט מאנטאג, ד. 11-טען אויגוסט 8.45 אוועגט צום לעצטען מאל

אַ מעשה מיט הערשעלע אסטראפאליער

מארגען דינסטאג ד. 12-טען אויגוסט 8.45 אוועגט צום לעצטען מאל

קדוש השם

דער פאר-טערקויף פון בעשטעלונגס-בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון שטאטישן טעאטער פיצטריקאווער 74.

Bank Spółdzielczy
Kupców i Przemysłowców
w ŁODZI

Spółdz. z ogr. odpow. — Tel. 136-46 i 188-34

39 צעגעלניאנא 39

פראנט 1-טער שטאק — פראנט 1-טער שטאק

נעמט אן וועקסלען, פראכטען און פערשידענע דאקומענטען אויף אינקאסע אויף אלע פלעצער אין גאנץ פוילען ביי א מינימאלער פראוויזיע און צאהלט אויס דעם זעלבען טאג, ווייזט איבער געלד אויף גאנץ פוילען, נעמט אן וועקסלען, נדן-געלדער און קלענערע אפשפא-רונגען אויף די בעסטע בעדינגונגען, מאכט דיס קאנטא און גיט ארויס אוואנסען אויף 'אינקאסא.

ערלעדיגט אלץ פינאנסליך אונטער יעל.

די באנק איז אפען פון 9 ביז 2 מיטאג.

פון מענדעלעי'ס „קלאטשע" ביז די שטארענע „פערדלעך" פון די א"י-מאטאציקליסטען

דער באנקעט לכבוד די ארץ-ישראל-נעסט איז לאדזער „הכח"

דער אינדרוקספולער בעזוך פון די א"י-מאטאציקלוסטען האט זיך פערשע-רוגט מיט א זשהר נעראטענעם באנקעט אין לאקאל פון לאדזער „הכח". דער באנקעט האט זיך אנגעהויבען נאך דער פארשטעלונג בי די „ווילגער" און האט זיך פערצייגען ביז נאך צוויי בינאכט. עס האבען זיך בעטייליגט ביז 100 מאן, חוץ די מומפלודער פון „הכח" אויך אינגעלארענע געסט. ווי אויך דער פרע-זעס פון „בר כוכבא", ה' אלחנן שטיינ-שניידער און דער פרעזעס פון „חש-מונאי" ה' ראטבאנד.

ד"ר י. ברויש, פרעזעס פון „הכח", עפנדיגט די געסט פון ארץ-ישראל און דריקט אויס דעם וואונש, אז דער אוצ-מוגער בעזוך זאל מיטווירקען צו פער-שטארקען דעם בונד צווישען אנזערע יודישע סאפארט-פעראינען דא און גלות מיט די יודישע סאפארטלער און ארץ-ישראל.

דאס ערשטע וואר בעקומט רעדאק-טאר ישראל קאהאן, וועלכער בעגרוסט די לובע געסט און נאמען פון „לאדזער מאגעבלאט". רעדאקטיר וועגען די שמו-נעדיגע לייסטונגען פון די העדרישע א"י-מאטאציקלוסטען זאגט דער. קאהאן: ווען דער רומענדיגער יודישער געשיכטס-שרייבער וועט שילדערן דאס אוצטונג יודישע לעבען, וועט ער אנשטאט די בורגע קלאטשע פון מענדעלי מוכר ספרים גאר אנטרעפען שטאלצע „שטאנ-לעגע פערדלעך", וואס מאכען קפיצת דרך אויף א גאנץ טערקווירדיגען אופן. נושטאן מאהר די הכנעה און די דער-שלאגענקייט פון מענדעלי'ס סומבאלו-שער „קלאטשע", ד' שטאלצע זוהן פון ארץ-ישראל שנייד: דורך אזוי א צאהל לענדער מוט דעש און געפילדער, מא-נופעטמיגונג דעם אונערשראקענעם יודישען מוט און דעם אונבוינזאמען יו-דישען ווילען צו גרויסע יודישע מעשים.

די 10.000 קילאמעטער מאטאציקלוסטען האבען דורכגעשפרייזט אויף זייערע מאשינען, און נושט נאר א גלענצענדער סאפארט-אויפטו, עס און עפנים פיל מעהר — א גרויסע יודישע ליינסטונג.

עס רעדען נאך די ה"ה: ראטבאנד, פרעזעס פון „השמונאי", רעד. ראזש-בערג (אין נאמען פון דער „יוד. סאפארט-צטמונג") און ה' שלעזינגער. צום סוף געהמט דאס וואר ה' אונזוש רוסעצקי (ווארשא). רעדעגרינ וועגען די פערשי-דענע רעקארדען, וואס די טעערע געסט פון א"י האבען דא געשלאגען, שפרייט-ער בעזונדערס אונטער נאך א גרויסען רעקארד, וואס אין דא געשלאגען געווא-רען, דהינגו — דער באנקעט לכבוד די א"י-מאטאציקלוסטען האט געהאט דעם כח צו פערזאמלען בי אזון מוט די דרע פרעזעסען פון די דרע וויכטיגסטע יו-דישע ספארט-קלובען אין לאדז... ער דרוקט אויס די האפנונג, אז דאס וועט זיין דער ערשטער שריט צו קאנסאלי-דירען און צו לרעפמונען די יודישע ספארט-פעווענגונג בי אונז און שטאט.

צום סוף האבען די מומגלודער פון „הכח" געזונגען יודישע און ארץ-ישראל לוידער, ווערענדיג און לאר קרעפטיג אונ-טערגעשמוצט דורך די ספארטלער פון תל-אביב.

דער באנקעט האט זיך פערענדיגט מיט ארץ-ישראל-טענץ און מומ'ן לוד „עם ישראל חי", ביי וועלכען די לובע געסט פון ארץ-ישראל האבען בשווינען, אז זיי זענען נושט נאר אונערשראקענע מאמאציקל-פאהרער, נאר זיי קאכען אויך זינגען הארצונ-יודיש און מיט דעם אמת'דיגען ארץ-ישראל-ברען און טעם-פעראמענט.

• • •

נאכ'ן באנקעט האט דער קאמענדאנט פון די א"י-מאטאציקלוסטען, אונזוש. ארץ-טענענבוים, געהאט א לענגערען גע-שפרעך מיט אונזער רעדאקטאר ישראל קאהאן. ער האט אויסגעדריקט זיין גרויס צופרידענהייט, צו קאכען דא אזוי אנגע-נעהם פערבריינגען אין א וואריטער סביבה און זיין געבורטס-שטאט לאדז. די הארצונג אויפגעמאכט פון דער לאד-זער יודישער בעפעלקערונג האט אויף אלע מאטאציקלוסטען געמאכט א שטאר-קען רושם. אין נאמען פון דער נאציער גרופע, האט אונזש. ארץ געבעטען דורך דער פערטמ'מלונג פון „לאדזער טאגע-בלאט" פאר'ן פערלאזען לאדז אויפערצו-געבען אלע לאדזער יודען א הארצי-גען ארץ-ישראל-גרוס!

• • •

היינט פריה פאהרען די 10 ארץ-ישראל-מאטאציקליסטען ארויס קיין פעטראקאוו.

יודישער נאציאנאליזם שטארקט זיך אויך אין סאוויעט-רוסלאנד

מאסקווא, (יט"א)

דער פערשארפער קלאסען קאמף פון די לעצטע חדשים האט ארויסגערו-פען א שטארקע פערשטארקונג פון נא-ציאנאלזם צווישען דער יודישער בע-פעלקערונג — אין פעסטגעשטעלט גע-וואָרען אויף דער קאנפערענץ וואס אין די וואר אפגעהאלטען געווארען ביי דעם צענטראל-קאמיטעט אין דער ווייס-רוסישער קאמונוסטישער פארטיי. די קאנפערענץ איז געווען דערגעפירט אויף זייערע מעשינעסס, אז נושט נאר א גלענצענדער ספארט-אויפטו, עס און עפנים פיל מעהר — א גרויסע יודישע ליינסטונג.

עס רעדען נאך די ה"ה: ראטבאנד, פרעזעס פון „השמונאי", רעד. ראזש-בערג (אין נאמען פון דער „יוד. סאפארט-צטמונג") און ה' שלעזינגער. צום סוף געהמט דאס וואר ה' אונזוש רוסעצקי (ווארשא). רעדעגרינ וועגען די פערשי-דענע רעקארדען, וואס די טעערע געסט פון א"י האבען דא געשלאגען, שפרייט-ער בעזונדערס אונטער נאך א גרויסען רעקארד, וואס אין דא געשלאגען געווא-רען, דהינגו — דער באנקעט לכבוד די א"י-מאטאציקלוסטען האט געהאט דעם

שער הארעפאשינער מאסע, פערנאלע-מונגען זייערע פלוגמען. די סומען, וואס עס ווערען אסונגערט אויף דער עקאנא-מישער אנארדנונג פון שטעטעל ווע-רען נושט אויסגעגעבען. די קאנפערענץ אין געקומען דערויבער צום בעשלוס, אז עס מוזען אנגענומען ווערען מומלען כון פערשארפטע קאמף געגען וואקסענ-דיגען יודישען נאציאנאלזם און שא-וונזום. דאס דארף געטון ווערען נאר דורך פראפאגאנדע צווישען די יודישע ארבייטער מאסען אויפ'ן עקאנאמישען קולטורעלען אנארדנונג פון דער יודי-שער ראיאנען. אין דער קאנפערענץ האט בען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון ווירטשאפטלעכע, קאפעראטיווע, געזעל-שאפטליכע און פארטיאנישע ארגאניזא-ציעס.

אין משך פון די דעבאטען, וואס עס האבען זיך געמוזעלט אויף דער קאנ-פערענץ האט זיך ארויסגעוויזען אז זינט עס האבען זיך לוקווידירט די יעוטעק-ציעס, אין די ארבייט צווישען דער יו-דישער ארבייטערגיגער בעפעלקערונג בעדייטענד פאנעשוואלט געווארען. א רעה אנשטאלטען, וואס דארפען זיך פערנעהמען מיט דער עקאנאמישער און קולטורעלער אנארדנונג פון דער יודי-שער בעפעלקערונג, אין אנגעשראקענעם מאס.

פון מענדעלעי'ס „קלאטשע" ביז די שטארענע „פערדלעך" פון די א"י-מאטאציקליסטען

דער באנקעט לכבוד די ארץ-ישראל-נעסט איז לאדזער „הכח"

דער אינדרוקספולער בעזוך פון די א"י-מאטאציקלוסטען האט זיך פערשע-רוגט מיט א זשהר נעראטענעם באנקעט אין לאקאל פון לאדזער „הכח". דער באנקעט האט זיך אנגעהויבען נאך דער פארשטעלונג ביי די „ווילגער" און האט זיך פערצייגען ביז נאך צוויי בינאכט. עס האבען זיך בעטייליגט ביז 100 מאן, חוץ די מומפלודער פון „הכח" אויך אינגעלארענע געסט. ווי אויך דער פרע-זעס פון „בר כוכבא", ה' אלחנן שטיינ-שניידער און דער פרעזעס פון „חש-מונאי" ה' ראטבאנד.

ד"ר י. ברויש, פרעזעס פון „הכח", עפנדיגט די געסט פון ארץ-ישראל און דריקט אויס דעם וואונש, אז דער אוצ-מוגער בעזוך זאל מיטווירקען צו פער-שטארקען דעם בונד צווישען אנזערע יודישע סאפארט-פעראינען דא און גלות מיט די יודישע סאפארטלער און ארץ-ישראל.

דאס ערשטע וואר בעקומט רעדאק-טאר ישראל קאהאן, וועלכער בעגרוסט די לובע געסט און נאמען פון „לאדזער מאגעבלאט". דער קאהאן וועגען די שמו-נעדיגע לייסטונגען פון די העדרישע א"י-מאטאציקלוסטען זאגט דער. קאהאן: ווען דער ברעוטע מאטאציקלוסטען געשיכטס-שרייבער וועט שילדערן דאס אוצטונג יודישע לעבען, וועט ער אנשטאט די בורגע קלאטשע פון מענדעלי מוכר ספרים גאר אנטרעפען שטאלצע „שטאנ-לעגע פערדלעך", וואס מאכען קפיצת דרך אויף א גאנץ טערקווירדיגען אופן. נושטאן מאהר די הכנעה און די דער-שלאגענקייט פון מענדעלי'ס סומבאלו-שער „קלאטשע", ד' שטאלצע זוהן פון ארץ-ישראל שנייד: דורך אזוי א צאהל לענדער מוט דעש און געפילדער, מא-נופעטמיגונג דעם אונערשראקענעם יודישען מוט און דעם אונבוינזאמען יו-דישען ווילען צו גרויסע יודישע מעשים.

די 10.000 קילאמעטער מאטאציקלוסטען האבען דורכגעשפרייזט אויף זייערע מאשינען, אז נושט נאר א גלענצענדער ספארט-אויפטו, עס און עפנים פיל מעהר — א גרויסע יודישע ליינסטונג.

עס רעדען נאך די ה"ה: ראטבאנד, פרעזעס פון „השמונאי", רעד. ראזש-בערג (אין נאמען פון דער „יוד. סאפארט-צטמונג") און ה' שלעזינגער. צום סוף געהמט דאס וואר ה' אונזוש רוסעצקי (ווארשא). רעדעגרינ וועגען די פערשי-דענע רעקארדען, וואס די טעערע געסט פון א"י האבען דא געשלאגען, שפרייט-ער בעזונדערס אונטער נאך א גרויסען רעקארד, וואס אין דא געשלאגען געווא-רען, דהינגו — דער באנקעט לכבוד די א"י-מאטאציקלוסטען האט געהאט דעם כח צו פערזאמלען בי אזון מוט די דרע פרעזעסען פון די דרע וויכטיגסטע יו-דישע ספארט-קלובען אין לאדז... ער דרוקט אויס די האפנונג, אז דאס וועט זיין דער ערשטער שריט צו קאנסאלי-דירען און צו קרעפטיגען די יודישע ספארט-פעווענגונג בי אונז און שטאט.

צום סוף האבען די מומגלודער פון „הכח" געזונגען יודישע און ארץ-ישראל לוידער, ווערענדיג און לאר קרעפטיג אונ-טערגעשמוצט דורך די ספארטלער פון תל-אביב.

דער באנקעט האט זיך פערענדיגט מיט ארץ-ישראל-טענץ און מומ'ן לוד „עם ישראל חי", ביי וועלכען די לובע געסט פון ארץ-ישראל האבען בשווינען, אז זיי זענען נושט נאר אונערשראקענע מאמאציקל-פאהרער, נאר זיי קאכען אויך זינגען הארצונ-יודיש און מיט דעם אמת'דיגען ארץ-ישראל-ברען און טעם-פעראמענט.

• • •

נאכ'ן באנקעט האט דער קאמענדאנט פון די א"י-מאטאציקלוסטען, אונזוש. ארץ-טענענבוים, געהאט א לענגערען גע-שפרעך מיט אונזער רעדאקטאר ישראל קאהאן. ער האט אויסגעדריקט זיין גרויס צופרידענהייט, צו קאכען דא אזוי אנגע-נעהם פערבריינגען אין א וואריטער סביבה און זיין געבורטס-שטאט לאדז. די הארצונג אויפגעמאכט פון דער לאד-זער יודישער בעפעלקערונג האט אויף אלע מאטאציקלוסטען געמאכט א שטאר-קען רושם. אין נאמען פון דער נאציער גרופע, האט אונזש. ארץ געבעטען דורך דער פערטמ'מלונג פון „לאדזער טאגע-בלאט" פאר'ן פערלאזען לאדז אויפערצו-געבען אלע לאדזער יודען א הארצי-גען ארץ-ישראל-גרוס!

• • •

היינט פריה פאהרען די 10 ארץ-ישראל-מאטאציקליסטען ארויס קיין פעטראקאוו.

—:0:—

ווינער ארטאפעדישע פראצאדוניע

— אונטער אויפזיכט פון א דאקטאר ספעציאליסט — מאכט לויט גיפס-מאדעלען וויקלאדקעס געגען פלאט פיס קינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסעטען און אפארא-טען א. ז. וו. גדאנסקא 28, וו. 1, פון 5—7 אוועגד

Dr. med. H. Lajchter
צאהן-כירורג
קיפער, דזשאנסלעס גו מען, צינג-קראנקהייטען א.ד.ג.
זשעלאנא 9 טעל. 149-66 1 שטאק פראנט.
נעמט אן פון 2.30 נ"מ. ביז 9.30 אז.

סטארשי כירורגישער פעלדשער
י. סענדער
פאמארסקא 14, טעל. 62-83
פראנט 2-טער שטאק,
וועלכער האט פראקטיצירט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל 14 יאהר, נעמט אן אלע ארט קראנקע צו יעדע צייט

Dr. Med. E. Reicher
ספעציאל ארצט
פאר הויט האר אין ווענערישע קראנקהייטען
דיאטערמיע-בעהאנדלונג אין עלעקטרא-טעראפיע
פאליזדניאווע 28 טעל. 201-93. נעמט אן פון 8—9½
פריה און 6—9 אוועגד. זונטאג פון 9—1 מיטאג.
פאר אינבעמיטעלטע לעטשניצע פרייען

Dr. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
צעגיעלניאנא 25
טעלעפאן 126-87
ספעציאל-ארצט פאר הויט ווענערישע קראנק-הייטען און מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזען
בעהאנדלונג מיט קוואנץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2, און פון 6—9 אוועגד.
בעזונדער „אלטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. Adam Bender
נארוטאוויטשא 30 טעל. 114-75
ספעצ. אינערליכע און הארץ-קראנקהייטען

לאדזער
מאנטאג, ד"ן מנחם-אב תר"ץ פ' עקב
11 אויגוסט 1930
זון אויפגאנג: 4.11
זון אונטערגאנג: 7.06

טאג-בראניק

40.000 ארבייטסלאזע
אין לאדזער אינדוסטריע-ראיאן

פערגאנגענע וואך זענען אין לאדזער ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט געווען רעגיסטרירט 40,419 ארבייטסלאזע, דערונטער אין לאדז 30,240. שטיצע האבען נענומען 11,777 ארבייטסלאזע, פון לאדז 8,945.

אימפונג'ז
געגען דיפטעריט

אנהויב אקטאבער וועט די נעזונד-הייטס-אפטיילונג ביים לאדזער מאגיסטראט צוטרעטען צו א מאסענווייזער אימפונג געגען דיפטעריט צווישען קינדער.

50 גראשען
פאר עפנען דאס טויער

די לאדזער סטרוזשעס האבען ארויסגעשטעלט צו די הויז-בעזיצער די פאדערונג, אנצוברענגען זייערע רעכט צונעמען 50 גראשען פאר עפענען ביי-נאכט דאס טויער. וועגען דעם וועט פארקומען א קאנפערענץ מיט'ן לאקאזארען-פערבאנד.

גרויסע שרפה אויף גדאנסקא 10
אפגעברענט פייגענבוים'ס פאבריק. שאדן בעטרעפט 30.000 זל.
פייגענבוים'ס קוזין אראפגעשפרונגען פון באלקאן פון ערשטען שטאק, כדי זיך צו ראטעווען פון ברענענדען צימער

(§) נעכטן ארום 3 פארטאגס האט דער פאלוציאנט, וואס שטעהט אויף עק 11. לוסמאבאד נאס און גראנסקא, דער-הערט שרעקלוכע קולות, וואס האבען זיך געטראגען פון שקאלנא נאס. דער פאלוציאנט און אויעק און דער רובטוגג פון וואגען עס האבען זיך געטראגען די קולות.

ציקומענדיג צו גראנסקא 10 האט ער דערזעהען שטעהען א מענש אויפ'ן באלקאן, וואס האט גערופען הילף, ערקלערענדיג, אז בי אזהם און שטוב פון אויסגעבראכען א שרפה. דער פאלוציאנט און אויעק מעלדענדיג נאך די פייער-לעשער. בינו לבינו זעען די לאקאמאטיוען פון הויז אויפגעוועקט געווארען פון די געשרייען און הילפס-רופען און אין די בלייזע נאכט-וועש ארום אויפ'ן הויף און זיך געגומען ראטעווען זייער האב און גוטס.

אין גאנצען הויז איז געטשטאנען א מורא'דיגע באנגע. די לאקאטארען פון די העלער-לייטענדע שטאקען האבען געגנומען ארויס-ראטווען וואס יעדער האט געקאנט. אונטער האט געשטויסען און געטרעטען דעם צוטיטען. עס איז געווארען א געשטופענעס און געדראנג און אט אין דעם צומישענעס איז פלוצלונג ארויסגעשפרונגען פון ברענענדען צימער אויפ'ן ערשטען שטאק א יונגער מענש. באלוצין האט אוהם פערהאלטען און אוהם ערמוטלט הולף, מחמת פון שפרונג האט ער זיך שטארק צוקלאפט. עס האט זיך ארויסגעזוועזן, אז דער יונגערמאן הייסט שלום האזענצוויג, א קוזין פון אונגענומענער פון ברענענדיגען לאקאל, יעקב ישראל פייגענבוים, אנ'אונגענומענער פון א קלוב זאקען און סוטער-פאבריקעל.

פייגענבוים האט פערנומען אויפ'ן ערשטען שטאק א וואוינונג פון צוויי צימערען. אין אנגעם פון די צוויי צימערען האט זיך געפונען דאס פאבריקעל. אין צוויטען צימער האט זיך געפונען די פרוואס-וואוינונג ציוואמען מיט'ן סחורה-לאגער. פייגענבוים האט זיך געפונען ציוואמען מיט דער פאמיליע אין וויש-ניאווא גורא. אובערלאזענדיג די השגחה פון זיין פערמענען האזענצוויג'ן, וועלכען די פאלוציאן האט פערהאלטען.

2 בייגאלט אין געקומען צו דער ארבייט דער אינגיגער ארבייטער פון פאב-ריקעל, דער 18-יעהריגער ישראל וועלף שומנצקי פון פולנאנא 9. האזענצוויג וועדער האט זיך דאן געלייגט שלאפען.

באלד דערויף האט שומנצקי אויפגע-וועקט האזענצוויג'ן און אוהם געמאלדען

אז צוליב א דעפעקט אין מאטאר האט דאס פאברוקעל זיך געשמעלט. נאך א קורצער דעמעראציע אין דער מאטאר וועדער געבראכט געווארען אין בעוועגונג און ראזענצוויג האט זיך צוריק געלייגט שלאפען.

פלוצלונג און צוליב אנ'אונבעוואוס-טער סיבה פארגעקומען א קוריץ-שלוס אין מאטאר אין פונקען האבען געניסען פאלען אויף די דערגעבען-ליגענדע סחו-רות. דאן האט שומנצקי ווידער אויפ-געוועקט האזענצוויג'ן. האזענצוויג און ארויס אויפ'ן באלקאן און גענומען רו-פען הילף. בעת מעשה האט שומנצקי אליין זיך גענומען פערלעשען דאס פייער און זיך אפגעברענט די האר און די הענד. אין גרויס שרעק און ער ארויס פון ברענענדיגען צימער און אהינגעלא-פען צו זיך אין שטוב.

האזענצוויג האט אויך געפרובט לע-שען, אבער זעהענדיג, אז דאס פייער פערשטארקט זיך אז ער וועט שוין נישט קאנען ארויס דורך דער טיר, און ער אראפגעשפרונגען פון באלקאן.

די רעטונגס-אקציע האט נעדויערט בין אין דער פרוה און א דאנק די גרויסע אנשטרענגונגען פון די פייערלעשער און בלויז אפגעברענט אין דער מאטאר. דער שאדן בעטרעפט 30 מיליענד זל. פייגענבוים און געווען פער-זיכערט בלויז אויף 5000 זל.

ביילעטען אויף דעם דיספוט וואס קומט פאר מיטוואך דעם 13-טן ד. ה. איבער

קדוש השם

בעקומט מען אין דער קאסע פון פיל-האַרמאניע. פריי פון 50 גראשען אן.

לאדזער האנדווערקער
בעטייליגען זיך אין אינטערנאציא-לען יאריד אין טשעכיען

די לאדזער האנדווערקער - קרייזען גרייטען זיך אנטיילצונעמען אין 10-טען אינטערנאציאנאלען יאריד אין בראטיס-לאווא (טשעכאסלאוואקיען) וועלכער וועט געעפענט ווערען דעם 4. סעפטעמבער. די לאדזער האנדווערקער-קאמער שיקט איהרען א פארשטעהער צו דער יאריד-ערעפנונג.

„פראצא"
די געזעלשאפט צו פערשפריי-טען פראפעסיאנעלע בילדונג

די לאדזער געזעלשאפט צו פערשפריי-טען פראפעסיאנעלע בילדונג צווישען יידישע פרויען „פראצא" פערפרייטערט כסדר אוהר מעמונקטעם, פדי צו קאנען אויסלערנען פראדוקטיווע מלאכות די פיל הגדרטער יידישע מיידלעך און פרויען. וועלכע רייסען זיך צו דעם אונ-מערן דרוק פון די שווערע צייטען. „פרא-צא" האט בין אויצט אויסגעלערנט דא-טען-שניידערי, וויש-נעהערי, האנד-העקטערי, אנדזלאציע און מאנוזור. אויצט ווערען געעפענט אפטיילונגען פאר קאפעלושע; און מאדע ווי אויך נאר-טעטען - מאכערי. די „פראצא"-קורסען זיען קאנצעסיאנירט און זייערע אפטיל-וונגען בעקומען דיפלאמען.

„ז. זנאניעס" וועגען שטייערען
אויף נישט-אפיציעלע בוינגען זענען אויך גילטיג.

דאס פינאנץ-מינזיטעריום האט אין א ספעציעלען צירקולאר צו דער לאדזער פינאנץ-קאמער אויסגעשלערט, אז „זז-נאניעס" וועגען שטייערען קאנען אפגע-געבען ווערען אויך אויף פשוט'ע פאפיר-בוינגען. זיי מוזען נאר עטהאלטען אלע פארגעשריבענע רובריקען, וועלכע דאר-פען אויסגעפילט ווערען.

מען מוז אויך אנגעבען, אז אלע צופע-רען זענען רובטוגג און געוויסענהאפט.

נייע וואוינונגס-קאלאניע
הויבט מיט אז בויען אין לאדז

היינט הויבען זיך אן אין לאדז, אויף נאווא-פאביאניצקא גאס די ארבייטען ביים בויען א נייע קאלאניע פון וואוין-הייזער פאר ארבייטער און בעאמטע. די נייע קאלאניע וועט געשטעלט ווע-רען לויט'ן מוסטער פון דער וואוינונג-קאלאניע אויף „פאלעשיע". ביי די בוי-ארבייטען וועלען בעשעפטיגט ווערען 2000 ארבייטער און האנדווערקער.

פאביאניץ בעמיהט זיך וועגען קרעדיט
פאר האנדווערקער און קליינהענדלער

דער שטאט-ראט אין פאביאניץ האט בעשלאסען צו נעמען ביי דער לאדזער אפטיילונג פון „באנק גאספאדארסטווא קראיאווגא" א הלואה פון 65 טויזענד זל. אויף קרעדיט פאר די פאביאניצער האנדווערקער און קליינהענדלער.

גייסטיגע ארבייטער האבען נישט
קיין צייט צו היילן זיך איז קר.-קאסע
בעטען צו בעשטימען ספעציעלע אויפנאהם-שעה'ן

דער פעראיין פון די האנדעלס-אנגע-שטעלטע אין לאדז איז ארויסגעטרעטען צו דער פערוואלטונג פון דער קראנ-קען-קאסע מיט דער ביטע צו בעשטי-מען פאר די האנדעלס- און ביורא-אנ-געשטעלטע א ספעציעלע אמבולאטא-ריע, אדער צו בעשטימען ספעציעלע שעה'ן ווען דאקטוירים זאלען געבען הילף די דאזיגע קאטעגאריע פערזיכער-טע די ביטע ווערט מאטיווירט, אז די אנגעשטעלטע זענען צום מעהרטענ'ס בעשעפטיגט אדער פארמיטאג, ווען די אינדוסטריע-אונטערנעמונגען זענען בע-שעפטיגט, אדער א גאנצען טאג, ווען די געשעפטען זענען אפען. דאס מאכט זיי אונמעגליך צו קומען אין קראנקען-קאסע אין מיטען טאג צו א דאקטאר. ווילען דעריבער די אנגעשטעלטע, אז פאר זיי זאלען בעשטימט ווערען ספע-ציעלע ארדינאציע-שעה'ן פון 7 א זייגער אוונד, אדער צו בעשטימען ספע-ציעלע אוונד-דיזשורען פון דאקטוירים אין א מיטען-שטאטישער אמבולאטאריע.

ווי מיר ווערען געוואויר, וועט די ביטע פאזיטיוו ערלעדיגט ווערען.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

יידיש טעאטער אין פילהארמאניע
זאל — גארטאוויטש 20 —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן
אייניגע גאסטראלען פון די ליבלינגס-ארטיסטען
ווי'ערא קאניעווסקא פאול — מון — ברייטמאן
היינט מאנטאג ד. 11-טן די בעליעבטע פיעסע אין לאדז
דאס פעצסיאן-מיידל
3 אקטן מיט געזאנג און טענץ ראל לילי—קאניעווסקא, ארענשטיין—ברייטמאן
דינסטאג ד. 12-טן 9 אוועגט די אויסגענומענע אפערעטע № 25 געזאנג
רייזעלע פון יאפאן
אין 3 אקטן פון סיגאל. ראלן רייזעלע—קאניעסקא, קאפיטען—ברייטמאן
פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.
ס'נעמט אנטייל לויט א. ב. פרוינען: בעזמאן, דיכטענבערג, ליבראוסקא, נערת, און סאדערמאן.
מענער: אריעל, באלבירסקי, חאמבורגער, הערשקאוויטש, נייהויז, ראקאוו. דיריגענט: ל. זעלמאן.
אין די פארשט. בעטייליגט זיך דער נייע-אנגעזשירטער ארטיסט מ. הילסבערג
ביילעטען אויף אלע טעטרשטעלונגען צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.
אנאנס: די גרעסטע פרעמיערע דער גרויסער אפערעטען - שלאגער „איציקעל קאזאק"

וואו דארפען לאדזער סוחרים
פון היינט אן איינצאהלען די שטייערען?
סך הכל צוויי קאסעס, אבער די שטייערען זענען נישט קלענער געווארען

די לעצטע טעג חערשט צווישען לאר-זער סיחר'ים א בשאורהונגונג צוליב אנ'אויס-גערופענער צענטראלזאציע פון די עקזעקוציע-אפטהולונגען פון דער לאר-זער פינאנץ-אמטען. די צענטראלזאציע האט געזאלט בעשטעהן דערין, וואס אלע עקזעקוציע-אפטהולונגען האבען געזאלט ארובערגעטראגען ווערען אין אינ פי-נאנץ-אמט. די מורא פון די סוחרים איז געווען א בערגרעטעטע, ווארום אין עגג-טראלזירטער עקזעקוציע אמט וועט זיך נישט מוזען צו רעכענען מיט די אומס-רעכען און מיט דער פאקטישער לאגע פון די שטייער-צאהלער פון די בעזונ-דערע ראיאנען.

פאקטיש שטעלט זיך די זאך פאר פינאנץ אנדערש. נישט די עקזעקוציע-אפ-טהולונגען ווערען צענטראלזירט, נאר די אלען-אפטהולונגען מיט די הויפט-בו-ער פון די פינאנץ-אמטען ווערען אר-גערגעטראגען אין די לאקאלען פון 2 פי-נאנץ-קאסעס, די אלע רעכנונגען פון די בעזונדערע שטייער-צאהלער זאלען זיין קאנצענטרירט אויף אין ארט. צוליב עס וועלען אלע שטייער-צאהלער, וועל-כע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9 און 10 פינאנץ-אמטען, און די שטייער-צאהלער פון לאדזער פאוויאט, דארפען פון הייט מאנאט אן אינצאה-לען זייערע שטייער-חובות אין דער צווייטער פינאנץ-קאסע, וועלכע געפינט זיך אויף גרא'ראנע 23א. די אינדיגע שטייער-צאהלער פון 5, 6, 11 און 12 פינאנץ-אמט וועלען פון הייט אן דארפען טאגיג, אזוי ווי איך

זיך אנ'אנדערע.

זעהר גוט, אבער אין וואס פארע צושטאנד וועל איך זי צוריק בעקומען. — האט דער אלטער געקרעכצט. — טאגי איז זיכער פעראומרייניגט געווארען דורך א חברה צעווילדעוועטע לאבונעס, זי איז אזא שעהנע, אזא בע'חנ'טע.

טראכט נישט אזוי שלעכט, — האט ברייטשייד איהם געטרייסט. — פלעדערמויז קען מיך גאנץ גוט, און ער ווייסט, אז איך וואלט איהם צוריקען אויף פיצלען, ווען איך וואלט זיך דערוואוסט, אז ער האט געטהון א עולה אייער טאכטער. ער האלט זי אלס ארעסטאנטקע, אפשר סאדערט ער אויסקוף-געלד.

— ניין, איך קען דעם אויסוואורף בעסער פון אייך. — ער האט פון אייביג אן געווארפען אנ'אויג אויף מיין טאכטער. ווער ווייסט, צי זי לעבט נאך אפשר האט ער זי פערמאטערט צום טויט.

רעדט נישט אזוי, אלטיטשקער, — איך בין נאך דא, איך וועל זי זיכער אויסגעפונען אויך איהם וועל איך פאקען, זייט זיכער, ער וועט זיך נישט ארויסדרע-הען פון מיינע הענד א לעבעדיגער, ווען ער זאל זיך אפילו פעהאלטען אונטער דער ערד.

סעזאן פון זומער-קאלאניעס
איז „השומר הלאומי"

אין משך פון זומער האט די סקוטען ארגאנזאציע פון „השומר הלאומי" ענטוויקעלט א זעהר אינטאנסיוו טעטיג-קייט אויפ'ן געבוט פון ערציהונג'שער ארבעט. דאס האט זיך אויסגעדריקט אין דער פערצוויינטער נעץ זומער-כאלע-נים, וועלכע די נייע לייטונג האט אינ-געארדענט צוזאמען מיט די ראיאן-לייט-מונגען און ארמונגע געסמען. אויף דער אלגעמיינער צאהל 120 געסמען האבען בין 80 געסמען זיך בעטייליגט אין די חי-יערהרנע זומער-מושבות מיט א צאהל פון אובער 1000 שומרים-ות. דער צענטראל-פונקט פון חי-יערהרנען קאלאניען-כאזאן איז געווען די קאלאניע אין דארף פאפלאצין, הונטער פלאץ, וואו עס האבען זיך בעטייליגט בין 180 שומרים-פוהרער, צוקונפטיגע לייטער פון דער ארבעט אין דער ציונסטישער יוגענד-בעוועגונג. אין דאזיגען פוהרער-קורס האבען אנטייל'נעמען 12 ברע-לער די מעגליכקייט צו האבען א געגוי-רע קאנטראל אובער די געלדער, וואס זיי האבען אנגענצאהלט. די שטייער-עק-זעקוציעס וועלן: ווייטער בעלאנגען צו דער קאמפעטענץ פון די בעזונדערע פי-נאנץ-אמטען.

ז. ווארינונגס-קאלאניע
הויבט מיט אז בויען אין לאדז

חיינט הויבען זיך אן אין לאדז, אויף נאווא-פאביאניצקא גאס די ארבייטען ביים בויען א נייע קאלאניע פון וואוין-הייזער פאר ארבייטער און בעאמטע. די נייע קאלאניע וועט געשטעלט ווע-רען לויט'ן מוסטער פון דער וואוינונג-קאלאניע אויף „פאלעשיע". ביי די בוי-ארבייטען וועלען בעשעפטיגט ווערען 2000 ארבייטער און האנדווערקער.

פראצא
די געזעלשאפט צו פערשפריי-טען פראפעסיאנעלע בילדונג

די לאדזער געזעלשאפט צו פערשפריי-טען פראפעסיאנעלע בילדונג צווישען יידישע פרויען „פראצא" פערפרייטערט כסדר אוהר מעמונקטעם, פדי צו קאנען אויסלערנען פראדוקטיווע מלאכות די פיל הגדרטער יידישע מיידלעך און פרויען. וועלכע רייסען זיך צו דעם אונ-מערן דרוק פון די שווערע צייטען. „פרא-צא" האט בין אויצט אויסגעלערנט דא-טען-שניידערי, וויש-נעהערי, האנד-העקטערי, אנדזלאציע און מאנוזור. אויצט ווערען געעפענט אפטיילונגען פאר קאפעלושע; און מאדע ווי אויך נאר-טעטען - מאכערי. די „פראצא"-קורסען זיען קאנצעסיאנירט און זייערע אפטיל-וונגען בעקומען דיפלאמען.

„ז. זנאניעס" וועגען שטייערען
אויף נישט-אפיציעלע בוינגען זענען אויך גילטיג.

דאס פינאנץ-מינזיטעריום האט אין א ספעציעלען צירקולאר צו דער לאדזער פינאנץ-קאמער אויסגעשלערט, אז „זז-נאניעס" וועגען שטייערען קאנען אפגע-געבען ווערען אויך אויף פשוט'ע פאפיר-בוינגען. זיי מוזען נאר עטהאלטען אלע פארגעשריבענע רובריקען, וועלכע דאר-פען אויסגעפילט ווערען.

מען מוז אויך אנגעבען, אז אלע צופע-רען זענען רובטוגג און געוויסענהאפט.

נייע וואוינונגס-קאלאניע
הויבט מיט אז בויען אין לאדז

חיינט הויבען זיך אן אין לאדז, אויף נאווא-פאביאניצקא גאס די ארבייטען ביים בויען א נייע קאלאניע פון וואוין-הייזער פאר ארבייטער און בעאמטע. די נייע קאלאניע וועט געשטעלט ווע-רען לויט'ן מוסטער פון דער וואוינונג-קאלאניע אויף „פאלעשיע". ביי די בוי-ארבייטען וועלען בעשעפטיגט ווערען 2000 ארבייטער און האנדווערקער.

פאביאניץ בעמיהט זיך וועגען קרעדיט
פאר האנדווערקער און קליינהענדלער

דער שטאט-ראט אין פאביאניץ האט בעשלאסען צו נעמען ביי דער לאדזער אפטיילונג פון „באנק גאספאדארסטווא קראיאווגא" א הלואה פון 65 טויזענד זל. אויף קרעדיט פאר די פאביאניצער האנדווערקער און קליינהענדלער.

גייסטיגע ארבייטער האבען נישט
קיין צייט צו היילן זיך איז קר.-קאסע
בעטען צו בעשטימען ספעציעלע אויפנאהם-שעה'ן

דער פעראיין פון די האנדעלס-אנגע-שטעלטע אין לאדז איז ארויסגעטרעטען צו דער פערוואלטונג פון דער קראנ-קען-קאסע מיט דער ביטע צו בעשטי-מען פאר די האנדעלס- און ביורא-אנ-געשטעלטע א ספעציעלע אמבולאטא-ריע, אדער צו בעשטימען ספעציעלע שעה'ן ווען דאקטוירים זאלען געבען הילף די דאזיגע קאטעגאריע פערזיכער-טע די ביטע ווערט מאטיווירט, אז די אנגעשטעלטע זענען צום מעהרטענ'ס בעשעפטיגט אדער פארמיטאג, ווען די אינדוסטריע-אונטערנעמונגען זענען בע-שעפטיגט, אדער א גאנצען טאג, ווען די געשעפטען זענען אפען. דאס מאכט זיי אונמעגליך צו קומען אין קראנקען-קאסע אין מיטען טאג צו א דאקטאר. ווילען דעריבער די אנגעשטעלטע, אז פאר זיי זאלען בעשטימט ווערען ספע-ציעלע ארדינאציע-שעה'ן פון 7 א זייגער אוונד, אדער צו בעשטימען ספע-ציעלע אוונד-דיזשורען פון דאקטוירים אין א מיטען-שטאטישער אמבולאטאריע.

ווי מיר ווערען געוואויר, וועט די ביטע פאזיטיוו ערלעדיגט ווערען.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

פערקויפטע נשמות
שפאנענדער ראטען

(119 פארטזעצונג)

דערווייל האט געהערשט א טויט - שטילקייט. אויס-נעהמענדיג די אויסערגעוועהנליכע בשורה, זענען זיי אויסגעבראכען מיט אזא פרייד, אז די קאטאקומבען זע-נען שיער נישט פונאנדערגעפאלען פון דעם גערודער. אממייסטען האבען גערודערט דעם רויטען פויל'ס מענ-שען, וועלכע האבען ארומגערינגעלט ברייטשייד'ן און געפאדערט, אז ער זאל פון זיי אבנעהמען די שבועה. איין איינציגער, וואס איז געזעסען פערטרויערט און פערצווייפעלט איז געווען דער פאטער ראסטאן, טאני'ס פאטער, ברייטשייד האט עס באלד בעמערקט, ער איז צו איהם צוגעגאנגען און געפרעגט:

— פארוואס ביזטו אזו טרויעריג, פאטער ראסטאן? האט ער געפרעגט.

— איהר האט שוין פערגעסען אן מיין טאכטער טאני, נאטשעלניק? האט דער אלטער געענטפערט נישט גערן. — מיין טאני האט גערעטעוועט אייער לעבען, ווען פלעדערמויז הטא אייך געוואלט אברוימען פון דער וועלט. נאטשעלניק איהר מוזט מיר צוריקקעהרען מיין טאכטער, אין געגענפאל וועל איך פגר'ן ווי א הונד.

— איך וועל עס אויך טהון, האט ברייטשייד גע-ענטפערט, — איך וועל אויפזוכען טאני'ן, אזוי ווי איך

זעהר גוט, אבער אין וואס פארע צושטאנד וועל איך זי צוריק בעקומען, — האט דער אלטער געקרעכצט. — טאני איז זיכער פעראומרייניגט געווארען דורך א חברה צעווילדעוועטע לאבונעס, זי איז אזא שעהנע, אזא בע'חנ'טע.

טראכט נישט אזוי שלעכט, — האט ברייטשייד איהם געטרייסט. — פלעדערמויז קען מיך גאנץ גוט, און ער ווייסט, אז איך וואלט איהם צוריקען אויף פיצלען, ווען איך וואלט זיך דערוואוסט, אז ער האט געטהון א עולה אייער טאכטער. ער האלט זי אלס ארעסטאנטקע, אפשר סאדערט ער אויסקוף-געלד.

— ניין, איך קען דעם אויסוואורף בעסער פון אייך. — ער האט פון אייביג אן געווארפען אנ'אויג אויף מיין טאכטער. ווער ווייסט, צי זי לעבט נאך אפשר האט ער זי פערמאטערט צום טויט.

רעדט נישט אזוי, אלטיטשקער, — איך בין נאך דא, איך וועל זי זיכער אויסגעפונען אויך איהם וועל איך פאקען, זייט זיכער, ער וועט זיך נישט ארויסדרע-הען פון מיינע הענד א לעבעדיגער, ווען ער זאל זיך אפילו פעהאלטען אונטער דער ערד.

— איך וועל עס אויך טהון, האט ברייטשייד גע-

יעצט איז אונטערגעקומען סאווע און אנגעגעבען א ראפארט וועגען די לעצטע געשעהענישען.

— אזעלכע סצענעס טארען זיך מעהר נישט איבער-חזר'ן, איך מוז מאכען א סוף דערמיט. זאלען זיך מיינע אויסלערנען, אז עס מוז הערשען ביי מיר ארדנונג און ריינקייט, איך וועל זיי באלד אלעמען דאס זאגען, רוף זיי אלע צוזאמען אין מיין ארט, און איך וויל זיי דאס ערקלעהרען.

עס האט נישט לאנג געדויערט און די גאנצע חברותא האט זיך פערזאמעלט, סאווע האט אנגעצונדען צוויי ליכט, און זיי אויעקגעשטעלט אויף אזא מין בעלע-מער, אלע האבען זיך אויסגעשטעלט אין א האלב-ראד. ברייטשייד האט אנגעהויבן זיין געוועהנליכען פאנטאסטי-שען קאפטיום, ביי הויכע שטיוועל און דעם קאפעלוש מיט די גרויסע פעדער. דער נאטשעלניק האט געהערט פון סאווע'ז, אז עטליכע ניי-געקומענע רויבער האבען מיטגעבראכט מיט זיך זייערע געליבטע אין די קאטאקומ-בען אריין.

— איך קען נישט פערווערען מיינע מענטשען זיך צו ליבען, איך וויל עס גארנישט, — האט ער געמור-מעלט. — אזא פערבאט, וואלט ארויסגעריפען א אומצופרי-דענהייט, איך וויל אבער איינפירען א ארדנונג, כדי עס זאלען זיך נישט איבער'חזר'ן אזעלכע זאכען, וועגען וועלכע עס האט מיר דערצעהלט סאווא.

יעצט האט ברייטשייד בעמערקט ביים עק קאָרידאָר א פארהאנג. ער האט געמיינט, אז דאס איז טויט-פויגעל'ס וווינונג. וויל ער האט ליב געהאט צו בעהענגען זיין געלעגער מיט פערשידענע קאליירטע פארהאנגען. פון דרויסען האט זיך דערהערט א גערודער. ער האט געמיינט.

אז דאס טוט טויט-פויגעל איבער זיין מונדיר.

דער נאטשעלניק האט אויעקגערוקט די פארהאנג.

אינווייניג האט געברענט א לאמטערענדעל, ביים בלאסען שיין, האט ער בעמערקט א פרויען-געזיכט, וואס איז באלד פערשוואונדען געווארען. עס האט זיך איהם בלויז אויסגעדוכט, אז ער האט געזעהען א פאר הערליכע שניי-ווייסע ארעמ'ס און אלבאסטער-ווייסע ברוסטען.

ברייטשייד האט אראבגעלאזט די פארהאנג און ווייטער געגאנגען. סאווע האט זיך דערנעהנטערט צו איהם און געזאגט:

— נאטשעלניק, אלע מענשען האבען זיך שוין צוזאמענגעקליבען, קיינער פעהלט נישט.

— גוט, אבער זאג מיר נאר, סאווע, ווער וואוינט דאס דארט אונטער דער פארהאנג? איז דאס נישט טויט-פויגעל'ס געלעגער?

— ניין, נאטשעלניק, דארט זיצט דאס „קאצען-אויג", וואס איז לעצטענס צו אונז ארייגעטרעטען. דאס איז זעהר א געשיקטער און כיטרער יונגאטש, ער קען אלע אומנים פון מאן... ער איז א לענגערע צייט קראנק געווען, האט ער מיר דערצעהלט, און ער האט מיט זיך געבראכט א פרוי, וואס האט איהם בעהאנדעלט, בעת דער קרענק, א אמת'ע מכשפה, נאטשעלניק!

— אזוי? — האט ברייטשייד א פרעג געטהון, — ווי אזוי פערשטעהסטו עס?

— א מיאוסע פערשוינטע, שווארץ, ווי א ציגיינערין, מיט א פלאסטער אויפ'ן אויג. די חברים זאגען, אז זי מוז זיין דעם טייוועל'ס באבע.

(פארטזעצונג קומט.)

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט־אָן פון 6 ביז 7 אין אָוונד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

„נישט עקזיסטירענדע געגענזאַצען"

אין דער פּוילישער פּרעסע פיהרט זיך שוין אַ געוויסע צייט אַ זעהר משונה דיסקוסיע וועגן דעם כאַראַקטער פון דער פּוילישער מלוכה. צי פּוילען איז אַ נאַציאָנאַלע מלוכה, אַ מלוכה פון פאָלאַקען, און אַלע אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען, וואָס וואוינען אין פּוילען קאָנען נאָר אין בעסטען פאַל טאָלערירט ווערען. אָדער פּוילען איז אַ מאָדערנע שטאַט, וואו עס איז נישטאָ קיין הערשענדע נאַציע, נאָר בירגער אָהן אונטערשיד צו וועלכער נאַציאָנאַליטעט ער זאָל נישט געהערען. דאָס ערשטען שטאַנדפּונקט, דעם נאַציאָנאַל־שאָוויניסטישען פערטרעטען די עדעקעס און ווערט זעהר היים פערטרעטט אויף די שפאַלטען פון ערגעדישע צענטראַל־ארגאַנען „נאַזשמא ווארשאַווסקאַ". דער צווייטער קוק אויפ'ן פּוילישען מלוכה־לעבען, דער פּראַגראַמען־שטאַפּיליער שטאַנדפּונקט ווערט פערטרעטען דורך דער כאַנאַציע און סימט צום אויסדרוק אין „נאַזשמא פּאָלסקאַ".

צווישען די דאָזיגע צוויי צייטונגען פיהרט זיך שוין אַ שעהנע פאַר וואָכען אַ היטער וכוח וועגן דעם דאָזיגען ענין. דער דרוסער צד, דער „צענטראַלעוו" און בעסער געזאָגט — פּ.פּ.ס. האָט בון איצט געשוווּנגען. אַ־נענומען אַ פיל מיט מיט וואַסער אין געשווונען. די פּוילישע סאָציאַליסטען וועלכע זענען בײַ יעדער געלעגענהייט גרייט צו געבען אַ מערי־מאַריאַל־פּשרנאַלע אויסאַנאַמיע די אוקראַינער און ווייס־רוסען און אַ גאַציאָנאַל־פּאַלמוועלע די יודען און פאָלאַקען, האָבען עפּעס דאָס מאָל זיך זער לאַנג מיישב געווען בון זיי האָבען בעשלאָסען צו נעמען אַ וואַרט און דער רוסקיסטישער אַנגריף אויפ'ן פּוילישען מלוכה־לעבען. מיר דרוקען אונזער טופּס־שען וועהמאַג צוגלוב דער „ראָבאָטניק" זענען די אַמצוגע מונדערהייט, וואָס ווערט פאַוואַרזירט פון דער סאַנאַציע...

אַלזאָ אַ נייער „קראַמיע ישורעשוו". נאָר פון דער צווייטער זייט קען שוין מונדערהייט ווערט נישט טאָלערירט אַ חוץ די יודישע. פון וואַנען דער „ראָבאָטניק" האָט דאָס געגענען ווייסען מיר נישט, מיר האָבען אַרדערע פאַקטען. פאַקטען וואָס רעדען נאָכען פערקערהייט. מיר לכשל וויסען, אַז די נוטיגע־פערשוואונדענע מונדערהייט פון טאַלמעדיאַנער און פּוילען ווערט און פּוילישען מליכה־בדזשעט פיל מעהר בעריקזיכטיגט ווי די יודישע רעליגיע. מיר לכשל וויסען, אַז בון הבטח צוטאָג און נאָך נישטאָ און פּוילען קען אין שאַל מיט דער יודישער לערן • שפּראַך, וואָס וואָל אויסגעהאַלטען ווערען פון דער מליכה. וועגען דער שקאַנאַמישער פּאָלוטק בגוגע יודען און עס די זעלבע גראַבשטשיזנע פון די שנדרקישע צייטען.

פון וואַנען זשע ס'האָט זיך פלוצלונג געגענען און פעבעס־שען מה די מעשה, אַז די יודישע מונדערהייט און די אַנדערע זיך ווערט פאַוואַרזירט דורך דער סאַנאַציע בלייבט פאַר אונז אַ גוי־סער רעטעניש, סנדען מיר וועלען אָנעמען, אַז פּ.פּ.ס. האָט זיך מתקנא געווען אין איהר חבר פון דער רעלטער אָפּאָזיציע און וויל איך שלאָגען די סאַנאַציע מונ'ן יודישען ארגומענט. אין דער לופט שטעקט דאָך מוט וואַהלען. אַלץ זאָגט דאָך אַז אָט אָט מרעטען מיר ארען און דער וואַהל־קאַמפּאַניע. פאַר־וואָס זשע זאָל פּ.פּ.ס אויך נישט אַ שפּיל מיט געגען דער סאַנאַציע אויפ'ן יודישען ארגומענט. אין קאַמף זענען דאָך אַלץ מיטלען כשר, וכפרט נאָך אַזאַ גוי־אויס געצמלענט שום • נעוואָהר ווי „יודען".

דער „ראָבאָטניק" האָט זען ארטיקעל פּובליצירט מיט'ן קעפּעל „נישט עקזיסטירענדע געגענזאַצען", וואו ער וויל בעווייזען, אַז צווישען די ענדעקעס און דער סאַנאַציע און נישט פערהאַן קען שום חילוק בגוגע די נאַציאָנאַלע מונדערהייטען. מיר וועלען נאָר צוגעבען אַז בגוגע דער יודישער מונדערהייט און אויך נישטאָ „קען עקזיסטירענדע געגענזאַצען" נישט נאָר בלויז צווישען דער סאַנאַציע און די ענדעקעס, נאָר מען קאָן אַז זיי גאַנץ דריסט אויך צו־רעדען די פּ.פּ.ס.

בגוגע יודען זענען זיי אַלע גלייך. פּ.פּ.ס אפשר נאָך וועניגער אויפריכטיגער ווי די ענדעקעס צוויי.

—פּס.

יודישער כלי־זמר

פערפאַסט אַ מאַרש לכבוד דעם קעניג קאַראָל קאַראַנאַציע

בוקאַרעסט, (יט"א)

דער יודישער כל־זמר חיים קאַפּעל־מאַן פון קישינעוו האָט קאָמפּאָנירט אַ מילוטערישען מאַרש לכבוד דער קאָ־ראָנאַציע פון קעניג קאַראָל. דער קעניג האָט אויסגעדריקט זיין דאַנק קאַפּעל־מאַנ'ען און האָט ערלויבט אָנצורופען די קאָמפּאָזיציע „מאַרש פון קעניג קאַ־ראָל דעם צווייטען". דער קעניג האָט אויך אויסגעדריקט דעם וואונש, אַז דער מאַרש פון יודישען קאָמפּאָזיטאָר זאָל געשפּילט ווערען בעת די קאַראָנאַציע־פעערלעכקייטען.

יאַזע מוארעס—פּראָפעסאָר פון יוד.־שפּאַניאָלישער שפּראַך

סאַלאָניקי (יט"א)

די גרויסע רעגירונג האָט אָנגענומען דעם פאָרשלאָג פון דער שפּאַנישער רע־גירונג וועגען שאַפען פעם סאַלאָניקער אונגוועריזיטעט אַ קאַטעדער פאַר דער יודישער שפּאַניאָלישער שפּראַך. אַלס לייטער פון דער קאָמעדרעד און בע־שטימט געוואָרען דער בעקאַנטער שריפט שעלער יאַזע סואַרעס וועלכער און אַ סטעציאַליסט און יודישע וויסענשאַפ־טען. סואַרעס קען אויך אויסגעצייכענט העברעאיש און האָט אויבערגעזעצט רמ'בם'ס ווערק אויף שפּאַניש.

מעמואַרען וועגען הילזנער־פּראָצעס

פּראַג, (יט"א)

אַ משפּלאַטלאַוואַרישער פערלאַג וועט אין קורצען פערעפענטלעכען זכרונות וועגען בעקאַנטען הילזנער־פּראָצעס און דער אַנטיסעמיטישער העצע אין בעה־מען. דער אויטאָר פון די זכרונות איז אַנער פון לעאָפּאָלד הילזנער'ס אַטטאָ־לער.

דער יודישער קאָמפּאָזיטאָר טעאַדאָר ביליג געשטאָרבען

בוקאַרעסט, (יט"א)

נאָך אַ לענגערער קראַנקהייט איז דאָ געשטאָרבען אין עלטער פון 33 יאָהר דער בעקאַנטער יודישער קאָמפּאָזיטאָר טעאָדאָר ביליג.

די פּאָליטיק פון פערשווייגען

פון ד"ר יהושע טהאָן

טראָץ די בעריכען אין דער ענגלישער פּאַרלאַמענט געזעצען בון סוף יולי, מענשען זענען דאָרט געזעסען און גע־ארבעט בזעת אפ"ם, הן נייסטיג הן פון־זוש, הגם קיין גרויסע זובען זאָלען זענען דאָרט נישט אויפגעטון געוואָרען. אַ חוץ דאָרט אַ פּאָר קלענערע קלייניגקייטען פון הורטשאַפטלוכען לעבען, וואָס מ'קאָן נאָך אויך אויצ נישט אָפּשאַצען זעהר ווערט, האָט די אַרבעטער רעגירונג נים אויסגעפיהרט קיין אינגע פון אונדרע דבחות. באַלדוון אין נאָך אַלץ גע־שטאַנען מעשה בעל הבית'טע מיט דער בלייבערער אין הארד און אָנגעוווּנען, אַז אין זינגע צייטען אין די חוצאה פיל בילוגער געווען. אין די אַרבייטסמאָנ־קייט וואַקסט, ווי איך הייסען אין זי דערגרייכט שוין ווייט אַריבער די אָהל פון 2 מיליאָן. די מאַקראָאַלד רעגירונג אין, בכן, נישט געווען אַ גרויסע געווינס פאַר אַנגלאַנד אין אַפילו נישט פאַר'ן ענגלישען אַרבייטער־קלאַס.

פערקעהרט וועלען זינגע געגער אָהן שווערגקייטען אויסרעכנען, אַז פאַר דער גאַנצער אומפּריי אין די דאָזיגע רע־גירונג געווען אַ גרויס אונגלוק. די ענג־לישע אומפּריי האָט זיך אַ גאַיי שטאַרקען מרעטעל געמען אין אונדרע יסורות. עס אין אויצ גאַנ'נישט הבטח־ליך אין דער דאָזיגער אומפּריי.

אָבער דער פּאַרלאַמענט האָט־ געאַר־בעט פון פיל יולי. אין הענען די גרויסע לעגע. יאָס עס בעקומט יערען מאַ: דער רוזיגער קאָלאָס האָט קיינער נישט גע־ווערט, ווי די דאָזיגע צווייטע ענינים האַלטען נאָרנישט איינגעגאַנגען דעם רו־הוגען אין אונ־קאַלטען אונזעל־מאַן.

די מראַדיציאָנעלע מראַ־ערעץ, וואָס ווערט שטענדיג געאַלטען בעם סוף פון דער מעשיע האָט אָבער שוין די אַלץ זאָ־פען יאָ בערהרט.

די מראָהן־רעדע שטעלט פעסט, אַז אין ענגלאַנד אין נישט געווען גלייכצייטיג. די אונטערהאַנדלונגען זענען אויבערגעריי־סע ווארען אין צו נאָרנישט דער־פּוהרט. פון אַנגריף — די זעלבע גרויסע.

אין דעם זעלבען אין כמעט אויך געוואָגט נישווארען וועגען אַלע אַנדערע ענינים. אַ־מעטום דאגות אָהן אַ שיעור אין מורא פאַר דער צוקונפט. די טראָן־רעדע, ווי יעדע רעדע פון דער ארט האָט וועגען אַלעם געערעט מיט סורות, נישט דער־רעדט, מיט רמזים אין אַנצוהערענגיש. מ'האָט נישט אָפען מודה געווען אין דער בראָר, אָבער געערעט האָט מען, דער־מאָנט, אין קען שוס זאָך אין נישט אויס געמישען געוואָרען.

בלויז אַזוי ענין אין גאַנצליך פערשווי־גען געוואָרען, ווי עס וואָלט גאַרנישט עקזיסטירט אַזאַ ענין אין קיינעם גאָר־נישט אָנגעגאַנגען: דער אַרץ־ישראל־ענין. אין אפילו פון ענגלישען שטאַאַר־פּונקט אין דאָך דאָס נישט קיין ענין, וואָס קאָן אויסקומען מיט דער דאָזיגער אַנגלאַנד־רעגירונג אין אַזוי אַ ענין אין אַזעלכע ענינים נאָר דעצערירער אַ לאַגד, וואָס פערנעמט אַ גרויסען שטח. די אונטערגע־שווומענע פון די געשעהענישען, די הים־מאָרישע פעסטקייט פון באָדען, די פּאַפּילאַרקייט, וואָס די דאָזיגע געשע־הענישען האָבען בעקומען אויף דער וועלט — אַלס דאָס זענען די וויכטיגסטע באַקטאָרען, וואָס דעצידירען וועגען דער ווכטיגקייט פון דעם אַרץ־ישראל־ענין. לאָרד פּאַס־פיל האָט זיך אַרטיגגעשטעלט אין אַזאַ סיטואַציע, וואָס ס'איז זעהר שווער פון אַהר אויסצוקומען. דאָס בייזע איז, אַז דער הייסט שוין בעסער שווייגען, ווי־לען נישט צעטען, ווען יודען זענען אין אַ־ן מאַראָקאָ. אין דער־ביי אין אַזוי אַ־ן אַפּאַלאָגע פון אַ־ן מאַנדאַט. אין אַזוי אַ־ן אַפּאַלאָגע פון אַ־ן מאַנדאַט. אין אַזוי אַ־ן אַפּאַלאָגע פון אַ־ן מאַנדאַט.

אין שוין זשע האָט אַזאַ ווכטיגער ענין בערעדט פערשווינגען ווערען אין דער מראָן־רעדע! אין דערצו נאָך אין דער צייט, ווען די מאַקראָנאַלד־רעגירונג זשאַלעוועט ווייטער נישט דעם ציוניזם קיין ווערטער, אין גאַנץ זיסע אין פּע־ערליך געקוטשען ווערטער. פאַרוואָס זשע שווינגט אַזאַ די מראָן־רעדע וועגען ארץ־ישראל? נאַטירליך האָט דאָ געארבייט אַ־ן אַנדערער אַרט־ענין, אַז דער אין אַזעלכע ענינים נאָר דעצערירער אַ לאַגד, וואָס פערנעמט אַ גרויסען שטח. די אונטערגע־שווומענע פון די געשעהענישען, די הים־מאָרישע פעסטקייט פון באָדען, די פּאַפּילאַרקייט, וואָס די דאָזיגע געשע־הענישען האָבען בעקומען אויף דער וועלט — אַלס דאָס זענען די וויכטיגסטע באַקטאָרען, וואָס דעצידירען וועגען דער ווכטיגקייט פון דעם אַרץ־ישראל־ענין. לאָרד פּאַס־פיל האָט זיך אַרטיגגעשטעלט אין אַזאַ סיטואַציע, וואָס ס'איז זעהר שווער פון אַהר אויסצוקומען. דאָס בייזע איז, אַז דער לאָרד־ציוניסט שוין דער־ביי אין אַזאַ אַפּאַלאָגע פון אַ־ן מאַנדאַט. אין אַזאַ אַפּאַלאָגע פון אַ־ן מאַנדאַט.

די פּאַלוטק פון פערשווינגען — דאָס איז שוין די נעדעסטע חכמה פון לאָרד פּאַספיל און ד"ר שולם. זייער גאַנצע קלוגשאַפט און פּאַרלאַמענטאַרישע ער־פאַרנעהמונגען האָבען זיי געמוזט אָ־שטרענגען, אַז די מראָן־רעדע זאָל זיך נישט פערגעהמען מיט'ן ענין ארץ־ישראל. נאַטירליך האָט דאָ געארבייט די אימה פאַר'ן „לעצטען געריכט". אין פּאַרלאַמענט וואָלט דאָך סוף כל סוף גע־קומען צום ווערט דאָס געווינען פון ענג־לישען פאָלק, וואָס האָט נישט ליב צו בעדעלען זיין ווערט אין נישט צו האַלטען אַ פּינערלוכע הבטחה. האָט מען דער־ביי געמוזט קוצען דערשווינען דאָס ווערט פון'ם געווינען אַז עס זאָל נישט פערשרייבען אין ענגלאַנד גוטאַ אין אי־בער דער גאַנצער וועלט. אין דערוויבער אין אין דער מראָן־רעדע נישט געווען קיין ענין אין דאָס אין אונגעטלוך פאַרגעקומען. לאָרד פּאַס־פיל האָט זיך אַרטיגגעשטעלט אין אַזאַ סיטואַציע, וואָס ס'איז זעהר שווער פון אַהר אויסצוקומען. דאָס בייזע איז, אַז דער־ביי אין אַזאַ אַפּאַלאָגע פון אַ־ן מאַנדאַט.

די שפּעטערדיגע פונות, פון'ם בע־ריכט, וואָס עס האָט אָפּגעגעבען די שוי־קאָמוסיע, האָבען נאָך מעהר פערשאַרפט די סימטאָציע. עס איז אַזוי אַנדליך געקומען דערציי, אַז די גאַנצע יודישע וועלט אין אַלץ אַזוי אַנגעגעבען פון דער אַנגלאַנד־רעגירונג.

אין דאָס זעלבע איז פכמעט אויך געוואָגט נישווארען וועגען אַלע אַנדערע ענינים. אַ־מעטום דאגות אָהן אַ שיעור אין מורא פאַר דער צוקונפט. די טראָן־רעדע, ווי יעדע רעדע פון דער ארט האָט וועגען אַלעם געערעט מיט סורות, נישט דער־רעדט, מיט רמזים אין אַנצוהערענגיש. מ'האָט נישט אָפען מודה געווען אין דער בראָר, אָבער געערעט האָט מען, דער־מאָנט, אין קען שוס זאָך אין נישט אויס געמישען געוואָרען.

בלויז אַזוי ענין אין גאַנצליך פערשווי־גען געוואָרען, ווי עס וואָלט גאַרנישט עקזיסטירט אַזאַ ענין אין קיינעם גאָר־נישט אָנגעגאַנגען: דער ארץ־ישראל־ענין. אין אפילו פון ענגלישען שטאַאַר־פּונקט אין דאָך דאָס נישט קיין ענין, וואָס קאָן אויסקומען מיט דער דאָזיגער אַנגלאַנד־רעגירונג אין אַזוי אַ ענין אין אַזעלכע ענינים נאָר דעצערירער לאַגד. אין אַזוי אַ־ן אַנדער ענין אין אַזעלכע ענינים נאָר דעצערירער אַ לאַגד, וואָס פערנעמט אַ גרויסען שטח. די אונטערגע־שווומענע פון די געשעהענישען, די הים־מאָרישע פעסטקייט פון באָדען, די פּאַפּילאַרקייט, וואָס די דאָזיגע געשע־הענישען האָבען בעקומען אויף דער וועלט — אַלס דאָס זענען די וויכטיגסטע באַקטאָרען, וואָס דעצידירען וועגען דער ווכטיגקייט פון דעם אַרץ־ישראל־ענין. לאָרד פּאַס־פיל האָט זיך אַרטיגגעשטעלט אין אַזאַ סיטואַציע, וואָס ס'איז זעהר שווער פון אַהר אויסצוקומען. דאָס בייזע איז, אַז דער־ביי אין אַזאַ אַפּאַלאָגע פון אַ־ן מאַנדאַט.

אַנדרעיעוו, סטאַלין'ס רעכטע האַנט, אין אַ יוד

יוד. זעצער דערקענט אין אַ בילד פון קאָמוניסטישן פיהרער זיינעם אַ ברודער

פון אַ יודישען שניידער יונגעל ביז העכסטען מליכה־אַמט אין סאָוויעט־רוסלאַנד

גאָר ציעלונג און מען ערשט גע־וואָיער געוואָרען, אַז דער גאָהענטסטער חבר פון סטאַלין'ען און דער געפלאַנטער שטעל • פערטרעטער פון'ם פאָרזיצער פון'ם ראַט פון די פאָלקס־קאָמיסאַרען און מאַסקווע (סאָוויעטאַרקאָם), וועלכער מראָגט דעם עכט־רוסישען נאָמען אַ־נ־דרעיעוו, איז נאָך אַ יודישער יונגער־מאַן. אַ יודישער זעצער איז רינגא האָט אין דעם בילד פון דעם דאָזיגען קאָמי־סטישען פיהרער דערקענט זיין פער־לוירען־געגאַנגענעם ברודער און אַזוי אַרום איז מען אויך דערגאַנגען די שטי־מען אַז אַנדרעיעוו איז אַ יוד.

בלויז אַ פּאָר טעג אין שלמה פער־בלוטען בע אונז אין דער הים. עס האָט בע אונזער זיך געשפּענט אויף דער האַנד אַ וואונד און מיר האָבען אונז אָפּגע־פיהרט אין שטאָטשיקן קראַנקען־הויז.

מערר האָב איך אונזער שוין אין די אויגען נישט געזעהן. איך געדענק נאָר, אַז שמלכע טעג שפּעטער זענען צו אונז געקומען צוזוי לעטען, וועלכע אַלץ ארו־מיגע האָבען געקענט פאַר גרויסע קאָ־מיסאַרען, אין געפרעגט בע אונז:

— וואו קאָן מען זעהן דעם חבר אַנ־דרעיעוו?

מיר וועלען אָבער נישט, אין מיר וויס־לען נישט דערלאָזען, אַז דער ענין זאָל פערשווינגען ווערען. וואָס וועגונער עס וועט רעדען לאָרד פּאַספּילד, אַלץ העלער וועלען מיר שרייען. ס'זענען שוין אויסע יענע גוטע צייטען, ווען יודען זענען ווען דאַנקבאַר, ווען די וועלט האָט וועגען זיי נישט גערעדט, ווען יודען האָבען מורא געהאַט פאַר'ן „מאַראַס" פון דער יודען־פראַגע. מיר שרעקען זיך שוין נישט פאַר'ן „מאַראַס". וואו דאיה— אפילו דאָס ענגלישע יודענטום האָט אַנ־גוליוועט צו שרייען. אין זיי, די שולי־כמע פון די שטולע, האָבען שוין אויף אָנגעהויבען צו פּראָטעסטירען. זיי ווי־לען צוזוגען „זייער" רעגירונג צו אַנ־ענטפער. דאָס יודישע פאָלק וויל שוין מעהר נישט „אַרויסשמוגלען" זיינע פע־ערדגאַנען מיט דער הילף פון שמוגל אין הבנעה'דיגע שתדלנים אין די קאַבינע־טען פון די תקיפים. צו דעם מעטאָר ווי־לען מיר שוין סוגמאָל נישט צוריקקו־מען. דאָס וואָס מיר האָבען צו זאָגען — זאָגען מיר, אין מיר זאָגען עס הויך, אויפ'ן קול, אַז מען זאָל הערען. מיר ווע־לען נישט פערשווינען אינזערע טענות אין מיר וועלען נישט דערלאָזען, אַז פאַר־די, וואָס עס איז בעקומען צו שווייגען, זאָלען אָנגעמען אַ מויל מיט וואַסער.

מאַראַנאַלד'ס רעגירונג וויל נישט רעדען וועגען די ארץ־ישראל־ענינים. אַ הקיף מיט פערשווינען קאָן די רעגירונג נאָר זען דאָרט, וואו: זי האָט די דעה — אין דער מראָן־רעדע פאַר'ן ענגלישע פאַרלאַמענט, אָבער נישט אויף דער וועלט, אין דאָרט וועלען מיר זעהר הויך רעדען וועגען ארץ־ישראל.

רעגירונגס־בעאַמטע אין בערעשטי ניבען זיך אַז אין דימיסיע

בוקאַרעסט, (יט"א)

די אָפּזיציעלע אויספאָרשונג פון די גע־שעהענישען אין בערעשטי האָט זיך פערגרעסערט. עס איז אין דער הייס־מאָנ־שטעלט געוואָרען, אַז די לאָקאַלע מאַכט־אַרגאַנען האָבען בעשלאָסען צו נעהמען אַ־ן אַנדערע אַרט־ענין. אַז די מאַכט־אַרגאַנען האָבען בעשלאָסען צו נעהמען אַ־ן אַנדערע אַרט־ענין.

בלויז אַ פּאָר טעג אין שלמה פער־בלוטען בע אונז אין דער הים. עס האָט בע אונז זיך געשפּענט אויף דער האַנד אַ וואונד און מיר האָבען אונז אָפּגע־פיהרט אין שטאָטשיקן קראַנקען־הויז.

מערר האָב איך אונזער שוין אין די אויגען נישט געזעהן. איך געדענק נאָר, אַז שמלכע טעג שפּעטער זענען צו אונז געקומען צוזוי לעטען, וועלכע אַלץ ארו־מיגע האָבען געקענט פאַר גרויסע קאָ־מיסאַרען, אין געפרעגט בע אונז:

— וואו קאָן מען זעהן דעם חבר אַנ־דרעיעוו?

מיר האָבען זיך דערשראָקען אין גע־ענטפערט, אַז מיר קאָנען נישט קיין שום חבר אַנדרעיעוו אין ער האָט קיינמאָל נישט געלעבט בע אונז.

אויסצופרעגען אין אַזוי אַ־ן אַנדערע אַרט־ענין, אין אַזוי אַ־ן אַנדערע אַרט־ענין.

— אַך, מאַמע, וואָס האָסטו אָפּגע־מען? דאָס האָבען זיי דאָך געזוכט מיך!. מיר רופט מען אונז אַנדרעיעוו.

פון יאָהר 1919 איז שלמה געלט גע־וואָרען. מעהר האָבען מיר אונזער נישט געזעהן אין נישט געהערט און קיינמאָל פון אַ־הם קיין פרוך נישט בעקומען. פון דער זעט האָבען מיר אָפּעס געהערט, אַז אַנדער אַנ־דרעיעוו.

צוריק האָבען מיר אונזער דערזעהן ערשט אין יאָהר 1919, ווען די באָלשע־ווזקעס זענען געווען אַרען אין רוגע. ער איז געקומען צו אונז אין שטוב פונקט אַזוי אומערוואַרטעט. ווי ער איז אַמאָל פערשוואונדען. ער זאָגט אַז ער האָט זיך געוואָרען אויבער אַלץ שטעט, אויסגעזעהן רוסלאַנד, וואו נאָר אַ ווינקעלע אין קיינמאָל נישט געבלוטען זוצען אויף אַזוי אַרט

מיט א האק איז האנד

איז שטוב פון זייד שונא

דער אנפאלער בלוטיג צעשלאגען

(§) זעט א לעגגערער צעט האט דער 24-יעהריגער זגמינד יאזוארסקי פון ווישעווישנסקא 4 זיך ארומגעקריגט מיט דער פאמיליע קאמעל פון רובנא 15.

געלמען דאט ער בעשלאסען זיך אפצוצערעלעגען אין אין געקומען מיט א האק. פארן טויער האבען אוהם אבער בעמערקט עטלוכע שכנים, וואס קעגען זיין מנאח צו די קאמעלס און די לעצטע אנגאנג די גוטע בשורה, אז דער שונא נעהט מיט א האק..

דערערשרעקנדיג דאס, זענען דער פאטער מיט זיינע צוויי זוהן אראפ מקבל פנים זיין אוהם. דער שרעקלוכער שונא מיט דער האק האט זיך דערשראקען פאר זיינע שטארקערע געגנער, און צוזעק וואַרפענדיג די האק, געגומען אנטלויפען. די קאמעלס האבען אוהם אבער נאכגעיאגט און געלאכט און אוהם אזוי צו שטאלען מיט מעסערס, אז ער איז אין א מעד בלוט געפאלען צו דער ערד און פערלוירען דאס בשואומזין.

פאגאמאוויץ האט אוהם אין א שוטן צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל. פאלוצין פיהרט אנ'אויספארשונג.

רעזערוויסטען צו די מיליטער-איבונגען

היינט מארגען און מיטוואך

היינט, מאנטאג ווי אויך ד. 12. און 13 ד. ח. דארפען זיך שטעלען אין פ. ק. אז. 1 (נעווא טארגאווא 18) די אונטער-אפיצירען פון רעזערוו פון 2 3, 5, 8, 9 און 11. קאמיסאריאט פון די יאהרגענג 1906, 1905, 1902, 1904 און 1899 און בעלאנגען צו פעלד-ארטילעריע, שווער-ארטילעריע, בארג-ארטילעריע און שווערסטע ארטילעריע, ווי אויך די שערגאוועצעס פון 1904 פון בארג-ארטילעריע, שווער-ארטילעריע און פעלד-ארטילעריע.

פערחתמעט דאס כ'אינער שעכט-הויז

(ב) דאס לאינער שאלט-הויז האט געפאלמעט אין דער נמנגע שמען בלאט, וואס האט אפגעטרעטען זיין פאלט-רשלט א געווישע קופער און שפעטער ווידער פון אוהם צוריקגעקויפט דאס שעלט-הויז.

ביגו לבינו האט בלאט מיט זיין שותף רובין געמאלט חובות אויף 50 טויזענד זל. און די קרעדיטארען האבען זיך געווענדט צום גערוכט וועגען פערזוכען ווייטער חוב.

עהרגעלטען און אין שעלט-הויז געקומען דער קאמארניק מיט פאלוצין און פער'חתמ'עט דאס שעלט-הויז.

לאדזער מאכט א רייזע ארום דער וועלט אויף א מאטאציקל

(ב) פון „אינאיאן"-פלאץ אויף פושקין-אל און געלטען אפגעפאהרען אויף א מאטאציקל צו מאכען א רייזע ארום דער וועלט דער לאדזער פ. סטעפאנסקי. סטעפאנסקי האט שוין אומגמאל דורכ-געמאכט א רייזע צו מאסקווע, אין דער שוגא נעהט מיט א האק..

דערערשרעקנדיג דאס, זענען דער פאטער מיט זיינע צוויי זוהן אראפ מקבל פנים

פערטשעפעט דעם שכנ'ס ווייב און בעקומען זיין שכר

(§) אויף זעכצהן נאס 3 האט געלמען אויסגעבראכען א פלומיג געשלעג מיט מעסערס צווישען שכנים און זיינערע געסט. דער עולם האט געמאלט א שאר-פע פוסט און ווען מען איז שוין געווען אין קוראזש, האט א שכן פערטשעפעט אויף די טרעפען דאס ווייב פון א צווייטן מען שכן. דער אויפערוכטער מען האט יענעם מקים פסק געווען. עס האבען זיך אנגענומען אנדערע שכנים און קאלעגען אין דער פלומיג געשלעג מיט מעסערס צווישען שכנים און זיינערע געסט. דער עולם האט געמאלט א שאר-פע פוסט און ווען מען איז שוין געווען אין קוראזש, האט א שכן פערטשעפעט אויף די טרעפען דאס ווייב פון א צווייטן מען שכן. דער אויפערוכטער מען האט יענעם מקים פסק געווען. עס האבען זיך

צוגעטרונקען 100 טויז זיידענע זאקען

(§) געלמען בטנאלט האבען זיך גנבים ארייגגעקריגען אין דער פאבריק פון אליהו שטיינפעלד אויף נייע צינגל-גאס 3/5 אין צוגעגנב'עם 100 טויז זיידענע זאקען. די גנבים האבען אויסגענוצט די מערלה, וואס שטיינפעלד האט פערגעסען פרייטאג צוצושלוסען די טירען פון דער פאבריק.

די גנבה איז אויסגעפיהרט געווארען אויף זעהר א געהיימנוסדיקען אופן, מחמת אין פארטיערניע פון פאבריק זוצט א גאנצען טאג א שומר, אויך בייגנאלט איז פארהאן א בעזונדער שומר אין הויף אין דא א הונט, וואס האט אבער דאס טאל קיין בול נישט געטון. אזוי פערענטפערן זיך בוידע וועלטער. דער שאדען בעטרעפט עטלוכע טויזענד זלאטים.

מערקווירדיגע בילדער און סצענעס

אויף דער רויה פון דערשאסענעם יאקובאוויטש-„משיחל"

ביים אפענעם קבר שווערט די „יונגע גווארדיע", נקמה צו נעהמען אין די מערדער.

דער גרויזאמער מארד אויבר דעם 23 יעהריגען משה יאקובאוויטש, וועלכער אין געווען בעקאנט אין דער אונטער-וועלט אונטער'ן צונאמען „משיח'ל" (נושם וויי עס אין געלטען על פי טעות געווען אנגעשבען, אז דער טערדער הונסט משיח'ל) — האט אין שטאט גע-מאכט גרויס אנ'פוהרען.

אויף טרוט אין שרוט האבען געלטען פרוה קופקלער „וואוילע" אין „בלאטע" געבעטלט די פויסטען, גערעדט וועגען נקמה אין מאסנהאפט זיך גערעכט צו דער רויה.

ס'אין געווען קלאר, אז דער טויט פון „משיח'ל" אין

א קלאפ פאר איין לאגער אין לאדזער אונטערוועלט

אין א שטילער, בעדאלטענער נצהין פון א צווייטען לאגער. הגם בוידע, סט דער ערמאָרדעטער יאקובאוויטש אין סט זיין כערדער, מרדכי יוסף נגאט, זענען אין אין עלטער (23—24 יאהר) האט פון דעסטוועגען נגאט נעהערט צום לאגער פון די „עלטערע" אין משה יאקובאוויטש — „משיח'ל" צו דער „יונגער גווארדיע", וואס אין יאהרען-לאנג אין „קרינס-בעצירונגען" מיט דער אלטער חברה.

א סברא, אז „משיח'ל" אין טאקע געפאלען א קרבן פון דעם דאזיגען לודער-ווידער. דער-פאר אין דער צארן פון דער „יונגער גווארדיע", וועלכע האט פערלוירען אין יאקובאוויטש'ן א ווילטוגען מומנלוד, נעלטען געווען אזוי ארויספא-דערענדיג... פאלוצין האט זיך משטות גערוכט אויף א צוזאמענשטוים אין מען האט פון אונדז-פרוה אן שטארק געהאט אין אויג די נאנצע פערזפעריע פון שטאט, וואו עס האבען זיך פערזאמעלט די מוקעלסטע עלעמענטען.

שטארקע פאליציי-פאטרולען

האבען בעזונדערס געוואכט אויף אלע באלוטער נאסען, אנהויבענדיג פון לאגוניצקא, בושעווישנער און לומאמיר-סקא בזן צו לאנקאווא, וואו עס האט זיך בעצייטענס אנגעזאמעלט א גרויסער המון קרובים פון אומגעקומענעם און א סך זיינע פרענד און פרענדינס, יודען און קרוסטען.

12 א זייגער מיטאג האט די לויר גערוהרט פון פראזעקטאריום אויף דער לאנקאווא. עס אין געווען א גרויסער צוג פון בטעם בלויז יונגוואר. פיל האבען געוויינט. שטארקע יללות האט געמאלט די מוטער און די שוועסטער פון דער שאפענעם.

ווען די לויה אין שוין געווען אויף קאפערנוק-גאס, האט מען ערשט געקאנט זעהען, ווי בונט ס'אין דער צוג. בעגלייטען „משיר'לען" אויף זיין לויה, האבען זיך פערזאמעלט מעהרערע חגדערט פערזאן פון דער אונטערוועלט. מען האט דא געקאנט זעהען אזעהר פיל אזעלכע, וואס דאבען א שייכות צו פערשידענע מוקעלע פרנסות. בעיקר האבען זיך גע-וואפען און די אייגען אנצעהלונג יונגע און עלטערע.

„כרות" מיט זייערע „חתנים", „מזהמעס"

און „בעטערס" פון הנזלער, יונגע „מאר וועלערס", „קערן-צופערס", „לא-יחרץ-געטערס" און פארשטעהער פון פיל אנ-דערע געבען-פראפעסיעס... עס אין גע-ווען א צוג פון פערשטעטע פנים'ער, פער-שויגען, אנגעטון און ארויסרופענדיג קלוג דער, על פי רוב אין וועלוסאפערען-חוט-לער.

צו דער לויה זענען אויך געקומען

פארשטעהער פון דער אונ-טערוועלט איז ווארשא און פויזען

אויף אלע נאסען, וואו דער לויה-צוג אין דורכגעגאנגען, זענען געווען גערוכט אויסגעשטעלט פאליציאנטען. וועלכע האבען געהומען די ארדנונג.

ווען די לויה אין אנגעקומען אויף די נאסען פון אלט-שטאט און באלוט זענען צוגעשטאנען גרויסע גרופען צום צוג, על פי רוב יונגוואר פון דער נגבים-וועלט.

די פאליציי-שטירה אין דערום אויף די דאזיגע נאסען פערשטארקט געווא-רען.

די טראטוואען יאבען זיך געטוט אפשטעלען.

פאליציאנטען מיט בלאנקע שווערדען

דאבען געטוט צוטרייבען די נייע זיך אנגעזאמלטע מאסען נייגערינג, כדי די לויה זאל נאנט פון פערשטעטע פנים'ער, פער-שויגען, אנגעטון און ארויסרופענדיג קלוג דער, על פי רוב אין וועלוסאפערען-חוט-לער.

צו דער לויה זענען אויך געקומען

פארשטעהער פון דער אונ-טערוועלט איז ווארשא און פויזען

אויף אלע נאסען, וואו דער לויה-צוג אין דורכגעגאנגען, זענען געווען גערוכט אויסגעשטעלט פאליציאנטען. וועלכע האבען געהומען די ארדנונג.

ווען די לויה אין אנגעקומען אויף די נאסען פון אלט-שטאט און באלוט זענען צוגעשטאנען גרויסע גרופען צום צוג, על פי רוב יונגוואר פון

Lodzer Tageblat № 186 לאָדזער טאָגעבלאַט

יודישע סוחרים פון פוילען נישט צוגעלאזט אויף יאַרידען אין בייערן

פיינדליכע שטעלונג צו יודען פון בייערישער רעגירונג

בערלין (י.ט.י.) נעבען די פאַקטען פון בולטען זמיבעלען אַנטיסעמיטיזם אין טיריינגען זי אַרויסטרעטונגען פון יודענפרעסערישען מיניסטער פריק) לאזען זיך בעמערקען עהנליכע ערשיינונגען אויך אין בייערן. אַלס בעווייז פון אַזטי-יודישע שטימונגען קענען דינען די געשעהענישען, וואָס זענען לעצטענס פאָרגעקומען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער יעהרליכער מעסע אין בייטור. אין דער דאָזיגער מעסע נעהמט יאָהר יעהרליך אַנטייל אַ געוויסע צאָהל יודישע סוחרים פון פוילען. היי-יאָהר האָט די שטאָדטיגע מאַכט אין בייריש אָהן שום גרונד ענטזאָגט די יודישע סוחרים פון דינגען פלעצער אויף דער מעסע, כדי אַזוי אַרום בעפרייען די ארטיגע סוחרים פון אונבעקוועמע קאָנקורענטען.

דער אבזאג איז מאטיווירט געוואָרען מיט קאָמוניקאַציע שוועריגקייטען און מיט מאַנגעל פון אָרט. ווען אָבער די יודישע סוחרים האָבען געבעטען מען זאָל זיי אויסטיילען אַן אָרט אויסערען פון דער מעסע, האָט מען זיי אויך ענטזאָגט. עס איז ווערט אונטערשטרייכען, אַז פאַר אַנדערע אויסלענדער נישט-פוילישע יודען האָט מען דאָ געפונען גענוג אָרט. די בע'עוולטע סוחרים האָבען זיך געווענדעט מיט אַ געמיינזאַמען בריף צום פוילישען קאָנסולאַט אין לייפציג, בעטענדיג צו אינטערווענירען און בעשיצען זייערע רעכט. אין בריף, וואָס איז אונטערגעשריבען דורך 23 יודישע סוחרים, ווערט צוו. אַנד. געזאָגט: „שוין אין פעברואַר ה. י. האָט דער ראַטמאַן שפּם אין צוזאַמענהאַנג מיט דעד מעסע אין בייטור אָנגעהויבען אַן אַקציע פאַר נישט צולאָזען פוילישע בירגער צו דער מעסע. די אקציע האָט זיך געענדיגט מיט ערפאָלג.

אַלע פוילישע בירגער, וועלכע פלעגען זיך אָפטמאָל זייט 40–30 יאָהר בעטיליגען אין דער ביירוטער מעסע, האָבען היי-יאָהר בעקומען אַ נעגאַטיווען ענטפער מיט פאָלגענדער בעמערקונג: „דער שטאַט-ראַט האָט צוליב פערקעהרסערן שטח פון דער מעסע, האָט מען זיי אויך ענטזאָגט. עס איז ווערט אונטערשטרייכען, אַז פאַר אַנדערע אויסלענדער נישט-פוילישע יודען האָט מען דאָ געפונען גענוג אָרט. די בע'עוולטע סוחרים האָבען זיך געווענדעט מיט אַ געמיינזאַמען בריף צום פוילישען קאָנסולאַט אין לייפציג, בעטענדיג צו אינטערווענירען און בעשיצען זייערע רעכט. אין בריף, וואָס איז אונטערגעשריבען דורך 23 יודישע סוחרים, ווערט צוו. אַנד. געזאָגט: „שוין אין פעברואַר ה. י. האָט דער ראַטמאַן שפּם אין צוזאַמענהאַנג מיט דעד מעסע אין בייטור אָנגעהויבען אַן אַקציע פאַר נישט צולאָזען פוילישע בירגער צו דער מעסע. די אקציע האָט זיך געענדיגט מיט ערפאָלג.

אַלע פוילישע בירגער, וועלכע פלעגען זיך אָפטמאָל זייט 40–30 יאָהר בעטיליגען אין דער ביירוטער מעסע, האָבען היי-יאָהר בעקומען אַ נעגאַטיווען ענטפער מיט פאָלגענדער בעמערקונג: „דער שטאַט-ראַט האָט צוליב פערקעהרסמעמים פעראָרדענט צו בעגרענעצטען דעם שטח פון דער מעסע". דער דאָזיגע מאָטיוו איז אָבער נישט מעהר ווי אַ תירוץ, ווייל, ווי מיר האָבען זיך איבערציינט, איז געווען גענוג פעסטצושטעלען, אַז מען איז אַ דייטשער בירגער, כדי צו ערהאַלטען דעם פלאַץ, וועלכען מען האָט אונז ענטזאָגט צו פערדינגען. מיר שטרייכען אונטער, אַז דאָס ערהאַלטען אַנ'אָרט אויף דער מעסע איז פאַר אונז אַ פראַגע פון עקזיסטענץ, ווייל ערשט נאָך אַ לאַנג-יעהריגער שווערער מיה און אַרבייט איז אונז געלונגען צו ערווערבען אַ געוויסען קריז קונדשאַפט.

אַנ'אַנאַלאָגישער מאַקט איז אויך געשעהען אין קאָבורג, אָבער אַ דאַנק די פּראָטעסטען איז דאָרט דער פערבאָט צוריקגעצויגען געוואָרען. אַנ'ענערגישע אינטערווענץ איז נויטיג אויך צוליב דעם, וואָס די עקסטערמינאַציאָנס-אַקציע לגבי פוילישע בירגער קען זיך לייכט פערשפּרייטען אויף גאַנץ דייטשלאַנד, צוליב וואָס מיר קענען פערלירען אונזער פרנסה".

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דאָזיגען בריף האָט דער פוילישער קאָנסולאַט זיך געווענדעט וועגען דעם ענין צום בייערישען אויסערן-מיניסטעריום. אין זיין ענטפער בעמיהט זיך די בייערישע רעגירונג צו לייקענען, אַז די סוחרים פון פוילען האָט מען נישט צוגעלאָזט צו דער מעסע אין בייטור, צוליב דעם, וואָס זיי זיינען יודען, אָדער אויסלענדער. גלייכצייטיג אָבער ווערט אָנגעגעבען דער פאָלגענדער, זעהר כאַראַקטעריסטישער מאָטיוו, וואָס בעלייכט דעם ווירקליכען אונטערשלאָג פון די בעגרענצונגען, וואָס ווערען אָנגעווענדעט אין בייטור: „דער פוילישער, דער גאַליציאַנער יוד פערופט זיך אויף מאַרק-פרייהייט, אָבער צי האָט דען נישט דער דייטשער בירגער אין דער דייטשער מלוכה דאָס רעכט צו פאָדערן אַנ'אָרט אויף דער מעסע, ביז וואַנען עס זענען פערהאַן פרייע ערטער, צי דאַרף אפשר דער דייטש זיך שטעלען הינטער דעם אויסלענדער? מיר בעטערן די בעהויפּטונג, אַז דער פיעל יעהריגער אויסשטעלער קען געניסען פון וועלכע עס איז פאַר-רעכט און מיר בעוואָרענען פאַר זיך דאָס רעכט צו בעשליסען ווער דאָרף, אין די גרעניצען פון די דיספּאַרניבאַרע ערטער, צוגעלאָזען ווערען אויף דער מעסע". אַלע ווייטערע ענערגישע אינטערווענצען פון די געהערינע פוילישע אינסטאַנצען ביי דער בייערישער רעגירונג לטובת די יודישע סוחרים פון פוילען זענען, צום בעדויערען געבליבען ערפאָלגלאָז.

—:0:—

„דזשאינט פאַרעין קאָמיטע" אונטערשטיצט די אַקציע געגען סאַלענדאַר-רעפאָרם

לאָנדאָן, (י"א)

נאָכדעם וואָס עס איז פאָרגעקומען אַ קאָנפליקט צווישען הרב דכולל דרך הערץ, ח' לוסיען וואָלף און דעם פאָרשטאַנד פון יודישען אינטערנאַציאָנאַלען קאָמיטעט פאַר „פאַרלענדער-רעפאָרם", האָט דער ווער הקהלות אויף דער לעצטער זוצונג אינגעשטימען אַנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציע: דער „דזשאינט פאַרען קאָמיטעט" ווערט בעפאָלמעכטיגט אונטערצושטיצען מיט אַלע מעגליכקייטען די טעטיגקייטען פון יודישען אינטערנאַציאָנאַלען קאָמיטעט געגען קאַלענדאַר-רעפאָרם. דער קאָמיטעט וועט בעהולפען זיין פון אַלע אַקציעס, וואָס פאָרען צו דער פערטרעטונג פון יודישע אינטערעסען אין דער מעסע אין בייטור.

אין דער דאָזיגער מעסע נעהמען יאָהר יעהרליך אַנטייל אַ געוויסע צאָהל יודישע סוחרים פון פוילען. היי-יאָהר האָט די שטאָדטיגע מאַכט אין בייריש אָהן שום גרונד ענטזאָגט די יודישע סוחרים פון דינגען פלעצער אויף דער מעסע, כדי אַזוי אַרום בעפרייען די ארטיגע סוחרים פון אונבעקוועמע קאָנקורענטען.

דער אבזאג איז מאטיווירט געוואָרען מיט קאָמוניקאַציע שוועריגקייטען און מיט מאַנגעל פון אָרט. ווען אָבער די יודישע סוחרים האָבען געבעטען מען זאָל זיי אויסטיילען אַנ'אָרט אויף דער מעסע, האָט מען זיי אויך ענטזאָגט. עס איז ווערט אונטערשטרייכען, אַז פאַר אַנדערע אויסלענדער נישט-פוילישע יודען האָט מען דאָ געפונען גענוג אָרט. די בע'עוולטע סוחרים האָבען זיך געווענדעט מיט אַ געמיינזאַמען בריף צום פוילישען קאָנסולאַט אין לייפציג, בעטענדיג צו אינטערווענירען און בעשיצען זייערע רעכט. אין בריף, וואָס איז אונטערגעשריבען דורך 23 יודישע סוחרים, ווערט צוו. אַנד. געזאָגט: „שוין אין פעברואַר ה. י. האָט דער ראַטמאַן שפּם אין צוזאַמענהאַנג מיט דעד מעסע אין בייטור אָנגעהויבען אַן אַקציע פאַר נישט צולאָזען פוילישע בירגער צו דער מעסע. די אקציע האָט זיך געענדיגט מיט ערפאָלג.

אַלע פוילישע בירגער, וועלכע פלעגען זיך אָפטמאָל זייט 40–30 יאָהר בעטיליגען אין דער ביירוטער מעסע, האָבען היי-יאָהר בעקומען אַ נעגאַטיווען ענטפער מיט פאָלגענדער בעמערקונג: „דער שטאַט-ראַט האָט צוליב פערקעהר-

ראַדיאָ פּראָגראַם

מאָנטאָג דעם 11 אויגוסט

לאָדז (233.8) 12.05 — 11,58 שעה צייכען 13.15–12.05 גראַמאָפאָן פּלייטען מוזיק, 13.20–13.15 מאָרלעזען פון טעגליכען פּראָגראַם הי אויך קינגס און טעאַטער רעפּערטואַר 16.15–15.50 פאָרטרעג א. ל. „די וואַסער מוריסטיק אין פוילען פון הל. גזשעלאַק מוזיק (טר. פון וואַרשא), 17.10–16.15 גראַמאָפאָן, פּלייטען, מוזיק, 17.25–17.10 קאָמוניקאַציע איבערזיכט, —18–17.35 לאָדזער פּאָסט. קאָסטען — רי לויפענדע קאָרעספּאָנדענץ הערן רעדען רעד. יאָן פּיאַטראָווסקי, —19–18 לייכטע מוזיק פון קאָפּע-הויז „גאַסטראָנאָמיע" אין וואַרשא, 19.20–19 טעכנישע געשפּרעכען (טר. פון וואַרשא), 19.45–19.35 גראַמאָפאָן פּלייטען, —20–19.45 קאָמוניקאַציע פון דער לאָדזער האַנדעלס - קאַמער, פאַר לעזען פון פּראָגראַם אויף דינסטאָג, קאָמוניקאַציע און שאַך-ציכען, 20.15–20 רעדיאָ פּראָבע שאַרנעל פּראָגנאָסטיקע (פון וואַרשא), —22–20.15 פאָפּולערער קאָנצערט פון דער דאָלינא שוואַיצאַרסקע אויסגעפירט דורכ'ן וואַרשאָווער פילהאַרמאָניש אָרקעסטער און טאַלייסטען, 22.15—22 פּאָליטיק א. ס. „די לבנה און די מענשען" פון ד"ר יעזעפ שפּיאַקאָווסקי, — 24 — 22.15 וועטער, אַלגעמיינע ספּאָרט און פ. א. ס. - קאָמוניקאַציע, הי אויך טאַנץ - מוזיק פון רעסטאָראַן און דאַנסינג „פּאַלאַס" (פּאַלאַס-האָטעל) אין וואַרשע.

א לאַקאַל

פאַר אַ שולע פון 9 גרויסע אדער 3 קלענערע שטובען אין צענטרום פון שטאָט ווערט געזוכט. מעלדער געווינשען, אָפּערטען אָפּצוגעבען אין דער אַדמיניסטראַציע „לאָדזער טאָגעבלאַט" אונטער "Lokal Szkolny"

הלוך בתומיל בטח, ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו רקיעי, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי כנישו תא:
ירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:

קענען נישט איבערגעבען דאָס רעיעלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער רעכטסאַנסולענטען-ביוראָ פון ה'

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניא 52) טעל. 79-148

וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, ג ע-ו י ס ע נ ה אַ פּ ט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציוילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע אפּעלאַציעס, אָדוואָלאַניעס, קלאַגזולעם, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאַנד ראַזיעמטשי. ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

בזכרחאַלטעריע איינפאַכע און דאָפּעלטע (איטאַליענישע און אַמעריקאַנישע)

ווי ליך מאַשין-שרייבען און רעכענען לערן איך אויס גרינדליך פאַר 80 זל. בלויז מאַשין-שרייבען 10 זל. צעגיעלניאַנע 55 — רעכסע אַפּיצינע I. ארעגאַנג וו. 16

מיר ערטיילען אויך קאָרעספּאָנדענץ, האַנדלס-אַריטמעטיק און סטענאָגראַפיע

בעקאַנטמאַכונג.

מיר פאָדערן אויף אַלע בעגלויביגע, בעזיצער פון פּראָטעסטירטע וועקסלען פון מאיר יאַבלאָן זאַמענהאַפּע № 13/15 ווי אויך אַלע וועלכע זענען געוואָרען בעשווינדעלט דורך די ספּולקאַ יאַבלאָנ'ע עוויאַרסקאַ זיך צו מעלדען אין אייגענע אינטערעסען אין רעכטס-קאָנסולענטען-ביוראָ וועסטאַ צעגעלניאַנע 43 מיט אייגענע קאַסטען דורך אַ געוויסען לאָדזער רעיענס. מיט אַכטונג VESTA

בעמערקונג: מיר קויפען אָפּ אַלע פיקטיווע וועקסלען מיט זשיראָ מאיר יאַבלאָן. T. S.

לעזט!

אַכטונג! אַכטונג!

קאָנקורענץ-פּרייזען!

פדי צו ערמעגליכן די ברייטסטע קרייזען פון ג' פּובליקום צו בעקומען אַ בילינע און גוטע קינסטלערישע אויפגאַהמע' זענען די פּרייזען אין מיין פּאָטאָגראַפישן אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענער ט ווי

12 שטיק ("Express pictures") זל. 2
6 „ פּאַסט-פּאָטאָגראַפיעס „ 2
6 „ פּאַפּט- „ ברוין „ 6
6 „ „ „ אויף זייד „ 8

אַכטונג צו אַ ½ טוץ זיידענע פּאַסט-פּאָטאָגראַפיעס גיט מען צו אַכטונג

אַנ'אַריגינעלען פּאָרטרעט בחנם!!

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּאָרטרעטען אין ראַהמען און אויך אַ פערקויף פון ראַהמען

קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אַכטונג

„PARISIEN"

קונסט-אַנשטאַלט

פּראַנציסקאַנער 30.

מעכאַנישע שלאָסעריי און ווייסעריי

J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)

כ'נעם אָן פערשידענע שלאָסעריי-אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.

פּריוואַט-וואוינונג גדאַנסקאַ 20. וו. 17.

חדשה בספרות העברית!

יצא לאור זה עתה ספר מדעי-אמנותי יחיד במינו, המענין, מענג ומושך את לב הקורא בתוכנו ובסגנונו, בשם

„המוסיקה בכתבי הקדש, בתלמוד ובקבלה"

מאת י. קיהן

הספר נדפס בהידור על נייר משובח ומכורך יפה. מחירו עם המשלוח 1 דולר. להשיגו אצל המחבר

J. Kühn, WIEN XX, Karl Meisslstr. 1

דרויקזאַכען

אַלערליי

ווערען שנעל און פּראָמפּט אין דער פיינסטער אויסטעהרונג און נייעסטע שריפט אויסגעפערטיגט ביליג

קלעפּסידרעס

ווערען אין פערלויף פון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעבט אין דער גאַנצער שטאָט

בוכדרוקערי

ע. און מ. האַמבורסקי

פּיעטריקאָווער 16, טעלעפאָן 47-100

אַ קוואַליפיצירטער צושניידער

ערשט וואָס געקומען פון פאַריז, בעזיצט אַ דיפּלאָם פון צוויי צושניידער-שולע ווי אויך פון צעך-מייסטער, קאָן אויך אַליין אָנפיהרען מיט אַ שניידער-ווערקשטעל ווי אויך זעמטליכע זאַכען וואָס געהען אריין אין געביט פון שניידעריי זוכט פון זאָפאָרט אַ פּאָסטען. אָפּערטען אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטר. פון „לאָדזער טאָגעבל." אונטער „צושניידער".

קאַראַקול-מאַנטעל

ווערניג געגוצט געלעגענהייטליך ביליג צו פערקויפען. צו ערפאָרען טעלעפ. 91-121.

צו אַלע ליעטניקעס פון ווישניאַווע-גוראַ! סאָהרענדיג אויפ'ן אויטאָ פון ווידזעוו קיין ווישניאַווע-גוראַ האָב איך פערגעסען אַנ'אַנצוגן. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוברענגען געגען בעלוינונג צו מ. גאָטהייל, לאָדז צעגעלניאַנע 48.

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ פּאָרטפעל, אין וועלכען ס'האָט זיך געפונען 3 וועקסלען: 1) אויסשט. י. אייזענרייך, אָרדרע יאַנאָווסקי, צאַהלבאַר ד. 20.8 ה. י. 50 זלאָטיס, 2) אָרדרע אייזענרייך, צאַהלבאַר ד. 8.10 ה. י. 100 זל. און באַר געלד ביז 50 זלאָטיס, דאָקומענטען, אַ ווייטשאַנג אויפ'ן נאָמען יאַנאָווסקי אהרן לייב און אַנדערע פּאַפּירען, וואָס האָבען פאַר קיינעם קיין ווערט נישט. די וועקסלען ווערן ערקלערט פאַר אונגילטיג. אַלע בעוואָרענישען זענען געמאַכט געוואָרען. דיסקרעציע שטרענג געזיכערט. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוברענגען געגען בעלוינונג צו ה' יאַנאָווסקי, קאַשטשעלנע 5.

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יידישען ברוף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַחאַדזקאַ 19 פר. 1 שט.

געגען שווייס פון פיס

און אָדטשיסקעס נוצט נאָר פּראָשעק און פלאַסטער „ראַדיקאַל". פרייז נאָר 30 גראָשען, אויך פלין „ראַדיקאַל" וואַשט אָפּ שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך, פרייז 50 גראָשען אַ פלעשעל, אויך פלין „ראַדיקאַל" צו וואַנצען, פרייז פון אַ פלעשעל 100 גראָם 50 גראָשען. היט אייך פאַר מינדערווערטיגע נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען נישט קיין נוצען נאָר שאַדען בלויז די פיס. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער ווינער, פּיעטריקאָווער № 10.

היגיענישער פּריזיער-אַנשטאַלט

פּאָמאָרסקאַ 14, טעל. 83-162

פראָנט 2-טער שטאָק

איז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט געעפענט און בעט זעהר זיינע יעצטיגע און געווענטע קונדשאַפט, ווי אויך בעקאַנטע אונז צו בעזוכען. מיר בעמיהען זיך אַלע העכסט - צופרידענצושטעלען.

צו מעסיגע פּרייזען.

עס ווערט דאָרט געזוכט אַ לעהרינגע.

אינזש. אורי גליקליך וואַרענט, אַז

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קופען וועלכע נישט איז מאַשין, וועלכען נישט איז אַרטיקל פיל דער טעכנישער בראַנזשע, ווענדעט זיך צוערשט

צו אונז

מיר האָבען די גענעראַל-פערטרעטונג פון פערשידענסטע ערשטקלאַסיגע, וועלט-בערימטע אויסלענדישע פאַבריקען און דע אויסשליסליכע רעכט צו פערקויפן זייערע אויסאַרבייטונגען אין פויל

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קויפען

שוין גנוצטע לאָקאָמאָבילן, מאָטאָרן, אויטאָמאָבילן אָדער פער שידענסטע אַנדערע אַרטיקלן פון דער טעכנישער בראַנזשע,—

בעראַט זיך צוערשט אומבעדינגט מיט אונז

אונזערע אינזשינערן, ערפאַרענע ספּעציאַליסטען אויף אַלע געביטען, וועלן אייך געבען זייער פאַכמענישע מיינונג, נאָך גע-נויער אויספראַבירונג און איבערנעמענדיג אויף זיך די פולע גאַראַנטיע.

מיר שטעלען גלייכצייטיג איין פערטרעטער אין אַלע פונקט פון דער פוילישער רעפּובליק. מיט אָפּערטען קענען זיך ווענדע נור פערזאָנען מיט פּראַוואַרטיילאָזער פערגאַנגענהייט, וואָס בע זיצען אנטשפּרעכענדע בעסטע רעפערענצען, אויסערסט טיכטיגע ענערגישע און רעפּרעזענטאַטיווע. געוויסע טעכנישע קענטנישע זענען געווינשט.

מיר ליפערן דאָס בעסטע אויף מעגליכסט גוטע בעדינגונגען.

ווענדעט זיך שוין צו אונז, דען אָן ריזיקאָ וועט איהר האָבען ביידייטענדע געלד געווינסען:

Inż. Urij Gliklich, Warszawa,

Elektoralna 11/12

skrz. poczt. 393. — Tel. 36-76.

Redaktor-wydawca R. Hamburski

Tłocznia: R. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 14